

Prop. 45 L

(2025–2026)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Endringer i energiloven
(utnyttelse av overskuddsvarme og krav
til automatiske styringssystemer)

Innhold

1	Proposisjonens hovedinnhold	5	6	Nærmere om forslagene til endringer i energiloven	17
2	Bakgrunnen for lovforslaget	7	6.1	Overskuddsvarme	17
2.1	Overskuddsvarme	7	6.1.1	Terskelverdier (effektgrenser)	17
2.2	Automatiske styringssystemer	7	6.1.2	Regulering av terskelverdier i energiloven eller i forskrift	20
3	Gjeldende rett	9	6.1.3	Kost-nytteanalyse ved omfattende oppgradering	21
3.1	Overskuddsvarme	9	6.1.4	Innholdet i kost-nytteanalyser etter energiloven	23
3.2	Automatiske styringssystemer	9	6.1.5	Krav om å utnytte overskuddsvarme	25
4	Tilstøtende regelverk for overskuddsvarme	11	6.1.6	Terminologi	31
4.1	Regulering av fjernvarme i energiloven	11	6.1.7	Øvrige innspill	33
4.2	Utnyttelse av overskuddsvarme etter forurensningsloven m.m.	11	6.2	Automatiske styringssystemer	34
4.3	Behandling av overskuddsvarme i kommunenes planarbeid og statlige planretningslinjer	11	6.2.1	Forslaget i høringsnotatet	34
4.4	Krav om energikartlegging i foretak	12	6.2.2	Høringsinstansenes syn	35
4.5	Energiutredninger	12	6.2.3	Departementets vurdering	35
4.6	CO ₂ -kompensasjonsordningen	12	7	Økonomiske og administrative konsekvenser	36
5	Generelt om høringen	13	7.1	Overskuddsvarme	36
5.1	Overskuddsvarme	13	7.2	Automatiske styringssystemer	37
5.1.1	Høringsinstanser	13	8	Merknader til lovforslaget	39
5.1.2	Hovedinntrykk fra høringen	14		Forslag til lov om endringer i energiloven (utnyttelse av overskuddsvarme og krav til automatiske styringssystemer)	41
5.2	Automatiske styringssystemer	15			
5.2.1	Høringsinstanser	15			
5.2.2	Hovedinntrykk fra høringen	16			

Prop. 45 L

(2025–2026)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Endringer i energiloven (utnyttelse av overskuddsvarme og krav til automatiske styringssystemer)

*Tilråding fra Energidepartementet 20. mars 2026,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Støre)*

1 Proposisjonens hovedinnhold

Energidepartementet fremmer med denne proposisjonen forslag til endringer i lov 29. juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energiloven).

Det foreslås flere endringer i bestemmelser i energiloven kapittel 7 om energiplanlegging og kost-nytteanalyser, samt en endring i en bestemmelse i lovens kapittel 8 om energitilstand i bygninger og energikartlegging i store foretak. Lovforslaget har sin bakgrunn i to høringsnotater fra departementet. Det første høringsnotatet omhandlet forslag til endringer i kapittel 7 og dreier seg om overskuddsvarme, og det andre høringsnotatet omhandlet forslag til endringer i kapittel 8 og dreier seg om regler om automatiske styringssystemer i bygninger med høyt varme- eller kjølebehov.

Forslaget til endringer i kapittel 7 består for det første i å ta terskelverdiene for hvilke anlegg som omfattes av plikten til å gjennomføre kost-

nytteanalyse (analyseplikt), ut av energiloven § 7-2 og innarbeide disse i forskrift 25. september 2024 nr. 2263 om kost-nytteanalyse av mulighetene for å utnytte overskuddsvarme (forskrift om overskuddsvarme). I høringsforslaget ble også terskelverdiene foreslått senket. For termiske kraftverk ble grensen foreslått senket fra 20 MW til 10 MW, for industrianlegg fra 20 MW til 8 MW, for datasentre fra 2 MW til 1 MW, og for andre anlegg fra 20 MW til 7 MW. Departementet foreslo også enkelte terminologiske endringer. Det viktigste forslaget var at «samlet innfyrt termisk effekt» og «samlet tilført elektrisk effekt» skulle endres til «gjennomsnittlig årlig samlet energitilførsel» for termiske kraftverk, industrianlegg og andre anlegg. Dermed likestilles ulike energikilder i større grad enn i dag, og dette har også betydning for om et anlegg er over eller under terskelverdien. Departementet tar sikte på at terskelverdiene og terminologien skal endres som foreslått, og vil komme tilbake til dette i for-

bindelse med nødvendige endringer i forskrift om overskuddsvarme. Et forslag til forskriftsendringer sendes på offentlig høring som egen sak.

For det andre foreslår departementet at plikten til å gjennomføre kost-nytteanalyse ved omfattende oppgradering, skal gjelde for alle typer anlegg som nevnt i § 7-2 første ledd, inkludert fjernvarme- og fjernkjøleanlegg, datasentre og andre anlegg.

For det tredje foreslår departementet at energiloven § 7-3 om innholdet i kost-nytteanalyser endres. Når det gjelder industrianlegg og datasentre foreslås det presisert at analysen også skal omfatte en vurdering av kostnader og fordeler som kan oppstå ved å bruke egen overskuddsvarme til å dekke eget varmebehov. Det foreslås også en ny bestemmelse om at analysen skal omfatte utnyttelse av overskuddsvarme fra nærliggende anlegg og datasentre når nye industrianlegg og andre anlegg med varmebehov planlegges oppført eller omfattende oppgradert.

For det fjerde foreslår departementet å endre energiloven § 7-4 annet ledd slik at tiltakshavere som en hovedregel ikke kan bygge eller oppgra-

dere anlegg som nevnt i § 7-2 første ledd, uten at overskuddsvarmen utnyttes, dersom kost-nytteanalysen viser at fordelene ved dette er større enn kostnadene, det vil si bedriftsøkonomisk lønnsomt. Det foreslås at departementet etter søknad kan fatte enkeltvedtak om unntak fra kravet. Forslaget til endring av § 7-4 innebærer også at dagens unntak for datasentre og andre anlegg fjernes.

Endringene i energiloven kapittel 8 omhandler automatiske styringssystemer for bygninger. Departementet foreslår å lovfeste et krav til automatiske styringssystemer gjennom et nytt tredje ledd i energiloven § 8-4. Bakgrunnen for dette er å oppfylle krav som følger av bygningsenergidirektivet fra 2018. Kravet om automatiske styringssystemer innebærer at eiere av bygninger med høyt varme- eller kjølebehov skal installere automatisk styringssystem for varme- og klimaanlegg, der dette er teknisk og økonomisk gjennomførbart. Siden virkeområdet til energiloven § 8-4 utvides, foreslår departementet også å endre bestemmelsens overskrift.

2 Bakgrunnen for lovforslaget

2.1 Overskuddsvarme

Overskuddsvarme er et restprodukt fra energikrevende industrielle prosesser, energiproduksjon, kjøleanlegg, varme i avløpsvann, m.m. Store energimengder i form av overskuddsvarme går tapt årlig. Utnyttelse av overskuddsvarme kan avlaste kraftnettet, redusere behovet for utbygging av ny energiproduksjon og potensielt senke energikostnadene. Politikk og regelverk bør legge til rette for at overskuddsvarme utnyttes der dette er fordelaktig for samfunnet som helhet.

En forutsetning for kostnadseffektiv utnyttelse av overskuddsvarme vil ofte være at tiltakshaver er bevisst overskuddsvarme som ressurs, og at mulighetene for utnyttelse av denne varmen blir avklart tidlig. Overskuddsvarme på høye temperaturer kan brukes til kraftproduksjon. På lavere temperaturer kan varmen utnyttes til å dekke varmebehov hos virksomheten selv eller leveres til eksterne mottakere.

Stortinget fattet 16. juni 2023 vedtak til lov om endringer i energiloven og naturgassloven i samsvarende med forslag i Prop. 100 L (2022–2023), og Innst. 360 L (2022–2023) fra Stortingets energi- og miljøkomité. Endringene i energiloven §§ 7-2, 7-3 og 7-4 om overskuddsvarme ble satt i kraft 1. april 2025. Forskrift om overskuddsvarme, som utdypet bestemmelsene i energiloven, ble satt i kraft fra samme tidspunkt.

Europaparlaments- og rådsdirektiv 2012/27/EU om energieffektivitet, som endret ved europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2018/2002, er innlemmet i EØS-avtalen etter samtykke fra Stortinget, jf. Prop. 136 S (2024–2025) og Innst. 423 S (2024–2025).

Endringene i energiloven §§ 7-2, 7-3 og 7-4 og den tilhørende forskriften som nevnt ovenfor, oppfyller, og går noe lenger, enn minimumskravene i Europaparlaments- og rådsdirektiv 2012/27/EU artikkel 14.5 knyttet til at det skal gjennomføres anleggsspesifikke kost-nytteanalyser med henhold til utnyttelse av overskuddsvarme.

Ved europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2023/1791 om energieffektivitet ble direktivene fra 2012 og 2018 opphevet i EU med virkning fra

12. oktober 2025. I direktivet fra 2023 endres kravene til gjennomføring av kost-nytteanalyse for å utnytte overskuddsvarme. Forslaget til endrede terskelverdier (effektgrenser) i denne proposisjonen er de samme som følger av energieffektivitetsdirektivet fra 2023, og vil bidra til å harmonisere regelverket i Norge på dette området med regelverket i andre europeiske land. Det er foreløpig ikke tatt stilling til om 2023-direktivet skal innlemmes i EØS-avtalen.

Departementet viser til regjeringens handlingsplan for energieffektivisering i alle deler av norsk økonomi som ble lagt frem høsten 2023. I handlingsplanen punkt 5.1 ble det signalisert at regjeringen ville utrede om flere anlegg skulle omfattes av krav om å gjennomføre kost-nytteanalyse av muligheten for å utnytte overskuddsvarme, om terskelverdiene (effektgrensene) skulle senkes, og om det skulle stilles strengere krav til gjennomføring av lønnsomme tiltak.

Departementet ga 19. februar 2024 Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) i oppdrag å vurdere innføring av strengere krav. I oppdraget ble det spesifisert at departementet ba NVE beskrive relevante krav knyttet til utnyttelse av overskuddsvarme i EU og se hen til disse i vurderingen av nye krav. NVEs vurdering og anbefaling i svar av 18. juni 2024 dannet utgangspunktet for departementets forslag.

Etter en samlet vurdering mener departementet det vil være hensiktsmessig å innføre strengere krav for plikten til å gjennomføre en kost-nytteanalyse av mulighetene for å utnytte overskuddsvarme.

Forslagene til endringer i energiloven om overskuddsvarme som beskrevet i denne proposisjonen, bør i tillegg til gjeldende rett, sees i sammenheng med annet norsk regelverk og andre virkemidler, som fremmer eller påvirker utnyttelse av overskuddsvarme.

2.2 Automatiske styringssystemer

Energieffektivisering er viktig for å dempe veksten i energiforbruket og kan over tid redusere

behovet for investeringer i nett og kraftproduksjon. Energieffektivisering bidrar også til å tilrettelegge for reduserte klimagassutslipp gjennom elektrifisering. Bygg står for over halvparten av strømforbruket i Norge, og strøm utgjør om lag 80 prosent av den totale energibruken i bygg. Hoveddelen av strømforbruket brukes til oppvarming.

Endringene som foreslås, gjøres for å oppfylle krav som følger av europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2018/844 om endring av direktiv 2010/31/EU om bygningers energiytelse og endringer i direktiv 2012/27 om energieffektivitet (byggningsenergidirektivet fra 2018). Bygningsenergidirektivet fra 2018 retter seg mot medlemslandene, og inneholder enkelte nye krav knyttet til energibruk i bygninger sammenlignet med byggningsenergidirektivet fra 2010 (europaparlaments- og rådsdirektiv 2010/31/EU). Stortinget ga sitt samtykke til å innlemme byggningsenergidirektivet fra 2018 gjennom behandlingen av Prop. 126 S (2024–2025). Vedtaket ble fattet 13. juni 2025. I Prop. 126 S (2024–2025) omtales også behovet for lovendring for å gjennomføre byggningsenergidirektivet fra 2018.

Bygningsenergidirektivet fra 2018 gjør endringer i byggningsenergidirektivet fra 2010. I ny artikkel 14 nr. 4 og artikkel 15 nr. 4 stilles krav om automatiske styringssystem for yrkesbygg (bygninger som ikke brukes til boligformål) som har

varme- eller kjølebehov med samlet effekt på over 290 kW. Kravet om automatiske styringssystemer skal kun gjelde såfremt det er teknisk og økonomisk gjennomførbart.

Departementet vurderer at det er behov for en lovendring for å kunne gjennomføre kravet om automatiske styringssystemer for yrkesbygg med høyt varme- eller kjølebehov. Departementet har vurdert at endringen bør gjøres ved et tillegg til en av bestemmelsene i energiloven kapittel 8, som omhandler energitilstanden i bygninger og energikartlegging. Departementet vurderer at det i tillegg til den foreslåtte lovendringen vil være behov for å konkretisere krav i forskrift. Forslag til forskrift vil bli sendt på offentlig høring på vanlig måte.

Etter byggningsenergidirektivet fra 2018 gjelder kravet om automatiske styringssystemer for yrkesbygg med høyt varme- eller kjølebehov for EU-landene fra 2025. For Norges del vil kravet om automatiske styringssystemer først kunne tre i kraft etter at forslaget til lovendring og tilhørende forskrift er vedtatt.

I EU ble et nytt byggningsenergidirektiv vedtatt 12. april 2024 (europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2024/1275). Bygningsenergidirektivet fra 2024 vil følges opp i egne prosesser og dette direktivet omtales ikke nærmere i denne lovproposisjonen.

3 Gjeldende rett

3.1 Overskuddsvarme

Etter energiloven §§ 7-2 til 7-4 plikter tiltakshavere, som planlegger å bygge nærmere angitte anlegg med stort energiforbruk, å gjennomføre en kost-nytteanalyse av mulighetene for å utnytte overskuddsvarme. Det samme gjelder ved omfattende oppgradering av kraftverk, industrianlegg og energiproduksjonsanlegg.

Hvilke anlegg som omfattes av plikten, er regulert i energiloven § 7-2. Plikten omfatter planlegging av termiske kraftverk, industrianlegg og anlegg for energiproduksjon som planlegges tilkoblet i et eksisterende fjernvarme- eller fjernkjøleanlegg, forutsatt at anleggene har over 20 MW samlet innfyrt termisk effekt. Videre omfattes fjernvarme- og fjernkjøleanlegg uten en slik effektgrense. I tillegg omfattes datasentre med over 2 MW tilført elektrisk effekt og andre anlegg med tilført elektrisk effekt over 20 MW. Plikten til å gjennomføre en kost-nytteanalyse av muligheten til å utnytte overskuddsvarme, gjelder også ved omfattende oppgraderinger av eksisterende kraftverk, industrianlegg og energiproduksjonsanlegg med mer enn 20 MW samlet innfyrt termisk effekt, jf. § 7-2 første ledd annet punktum.

Forskrift om overskuddsvarme utfyller bestemmelsene i energiloven. I forskriften kapittel 2 er det oppstilt en rekke unntak fra plikten til å gjennomføre kost-nytteanalyser. NVE kan i henhold til forskriften § 6 etter begrunnet søknad også frita tiltakshavere fra plikten til å gjennomføre en kost-nytteanalyse i enkelttilfeller. NVE har utarbeidet en veileder til forskriften.

Minstekrav til innholdet i kost-nytteanalysen er regulert i energiloven § 7-3. Kravene til innhold og gjennomføring er utdypet i ovennevnte forskrift kapittel 3. Analysen skal inneholde en vurdering av kostnader og fordeler som kan oppstå ved å gjennomføre ulike tiltak. Analysen skal bestå av en analysedel og en oppsummeringsdel. Analysedelen skal inneholde en bedriftsøkonomisk analyse hvor det planlagte anlegget sammenlignes med minst ett alternativ hvor overskuddsvarme blir utnyttet. I tillegg skal analysedelen inneholde en enkel beskrivelse av pro-

sjektet i et samfunnsøkonomisk perspektiv. Forskriften krever ikke en fullstendig samfunnsøkonomisk analyse. Oppsummeringsdelen skal blant annet inneholde en beskrivelse av tiltakshaver, anlegget og dets geografiske plassering, og denne delen av analysen er tenkt brukt som åpen tilgjengelig informasjon.

Kost-nytteanalysen etter §§ 7-2 og 7-3 skal godkjennes før byggingen eller oppgraderingen settes i gang, jf. energiloven § 7-4. I henhold til forskrift om overskuddsvarme § 10 skal lokale og regionale myndigheter, nettselskap og fjernvarmeselskap i nærheten og andre relevante næringsdrivende kontaktes skriftlig og gis mulighet til å komme med innspill med minst fire ukers frist før analysen ferdigstilles og sendes til godkjenning. I henhold til forskriften § 12 fatter NVE vedtak om godkjenning av kost-nytteanalysen.

NVE kan i vedtak også, i samråd med kommunen og fylkeskommunen, fastsette at et anlegg ikke kan bygges eller oppgraderes uten at overskuddsvarmen utnyttes, dersom analysen viser at fordelene ved dette er større enn kostnadene (positiv kost-nytte). Det er i energiloven § 7-4 annet ledd annet punktum samt forskriften § 12 annet ledd annet punktum presisert at dette ikke gjelder datasentre og andre anlegg med tilført elektrisk effekt. Videre er det i forskriften § 9 første ledd, presisert at det er en bedriftsøkonomisk analyse som skal legges til grunn for vurderinger av fordeler og kostnader.

3.2 Automatiske styringssystemer

Norge har lenge hatt krav til bygningers utforming og egenskaper. Disse kravene fremgår av lov 27. juni 2008 nr. 71 om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven), samt forskrift 19. juni 2017 nr. 840 om tekniske krav til byggverk (byggteknisk forskrift/TEK).

I tillegg har energiloven særskilte bestemmelser som fremmer energieffektivitet i bygninger i lovens kapittel 8. Energiloven kapittel 8 har bestemmelser med krav om energiattest for bygninger, energivurdering av varme- og klima-

anlegg, samt regler om energikartlegging i store foretak. Innholdet og omfang i disse kravene ble justert ved lovvedtak våren 2023, og er nærmere konkretisert i forskrift 18. desember 2009 nr. 1665 om energimerking av bygninger og energivurdering av varme- og klimaanlegg (energimerkefor-

skriften for bygninger) og forskrift 25. september 2024 nr. 2262 om energikartlegging (energikartleggingsforskriften). Energiloven eller øvrig regelverk har ikke regler om automatiske styringssystemer for bygninger.

4 Tilstøtende regelverk for overskuddsvarme

4.1 Regulering av fjernvarme i energiloven

Et fjernvarmeanlegg er konsesjonspliktig etter energiloven dersom anlegget har en ytelse over 10 MW, jf. forskrift 7. desember 1990 nr. 959 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energilovforskriften) § 5-1 første ledd.

Energiloven § 5-6 første ledd oppstiller plikt for fjernvarmeselskap med konsesjon til å forhandle i god tro, og med det formål å komme til enighet, dersom konsesjonæren får forespørsel fra noen som ønsker å inngå avtale om tredjepartsleveranse eller tredjepartsadgang til fjernvarmeanlegget. Denne bestemmelsen kan være relevant dersom en aktør med overskuddsvarme etablerer seg i nærheten av et fjernvarmeanlegg.

4.2 Utnyttelse av overskuddsvarme etter forurensningsloven m.m.

Forskrift 1. juni 2024 nr. 931 om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften) og forskrift 1. juni 2004 nr. om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften), som forvaltes av Miljødirektoratet, omhandler også utnyttelse av overskuddsvarme (overskuddsenergi). Virksomheter må i forbindelse med søknader om utslipps-tillatelse etter forurensningsforskriften § 36-2 nr. 11, gi en «beskrivelse av energikilder, forbruk av energi og energi som genereres av virksomheten».

Miljødirektoratet kan sette krav til utnyttelse av overskuddsvarme eller tilrettelegging for fremtidig utnyttelse når det gis tillatelse til forurensende virksomhet etter lov 13. mars 1981 nr. 6 om vern mot forurensning og avfall (forurensningsloven). Forurensningsforskriften omhandler utnyttelse av overskuddsenergi i § 36 A-10:

«Den driftsansvarlige skal i størst mulig grad sørge for å utnytte overskuddsenergi fra eksisterende og nye anlegg internt. Den driftsansvarlige skal gjennom tiltak på eget område

legge til rette for at overskuddsenergi skal kunne utnyttes eksternt med mindre det kan godtgjøres at dette ikke er teknisk mulig eller medfører uforholdsmessige store omkostninger».

Anlegg for forbrenning av avfall har i tillegg spesifikke krav til energigjenvinningsgrad ved krav i avfallsforskriften § 10-10 om energiutnyttelse:

«Forbrenningsanlegg skal utformes, bygges og drives på en slik måte at all termisk energi generert av forbrenningsprosessen utnyttes så langt det er praktisk gjennomførbart»

Forbrenningsanlegg som er omfattet av avfallsforskriften, er unntatt plikten etter energiloven § 7-2 til å gjennomføre en kost-nytteanalyse. Dette følger av forskrift om overskuddsvarme § 5 fjerde ledd.

4.3 Behandling av overskuddsvarme i kommunenes planarbeid og statlige planretningslinjer

Muligheten for å utnytte overskuddsvarme er i stor grad avhengig av hvor slike anlegg plasseres i forhold til aktuelle brukere av varme. I statlige planretningslinjer for klima- og energi (SPR klima og energi) konkretiseres viktige planleggings-tema, samtidig som mål og verdier som skal legges til grunn for planleggingen, og hvordan ulike interesser og hensyn skal ivaretas og avveies, tydeliggjøres. Formålet med retningslinjene er å sikre at klima og energi vektlegges i planleggingen etter plan- og bygningsloven og ved øvrig myndighetsutøvelse og virksomhet i staten, kommunene og fylkeskommunene. Oppdatert SPR klima og energi trådte i kraft 20. desember 2024, og inneholdt flere nye bestemmelser knyttet til utnyttelse av overskuddsvarme.

Kommunene skal etter de gjeldende retningslinjene ha oppdatert oversikt over muligheten for forsyning av varme og kjøling basert på lokale

energikilder, herunder overskuddsvarme. I tillegg gjelder blant annet følgende bestemmelser:

- Kommunene og fylkeskommunene skal i sin rolle som samfunnsutvikler, aktivt legge til rette for at næringslivet og innbyggerne kutter sine utslipp, sin energibruk, og omstiller seg til lavutslippssamfunnet og en sirkulær økonomi. Dette bør skje i dialog med relevante aktører innenfor blant annet renovasjon og ombruk.
- Kommunene skal samarbeide med fjernvarmekonsesjonærer for å utnytte lokale varmeresurser på en god måte.
- Kommunene skal samarbeide med nettselskapene i deres utredningsprosesser, herunder i å avdekke behov for utvidelser i kraftnettkapasitet og alternativer til dette.

4.4 Krav om energikartlegging i foretak

Foretak som har en årlig gjennomsnittlig energibruk i Norge på minst 2,5 GWh de siste tre årene, skal regelmessig gjennomføre energikartlegginger etter energikartleggingsforskriften. Kartleggingen skal blant annet identifisere muligheter for utnyttelse av overskuddsvarme og gi en vurdering av den tekniske og økonomiske muligheten for tilkobling til eksisterende eller planlagt fjernvarme eller fjernkjølingsnett, jf. forskriften § 4 femte ledd.

4.5 Energiutredninger

Forskrift 25. januar 2024 nr. 106 om energiutredninger legger til rette for standardiserte utredningsprosesser og skal bidra til tidlig koordinering mellom netteiere og relevante aktører. Det er krav om informasjonsdeling med kommuner, fylkeskommuner og andre relevante aktører. Forskriften oppstiller krav til utarbeidelse og innlevering av nettutredninger. Utnytting av overskuddsvarme har betydning for utviklingen av kraftnettet, og kan være et moment i nettutviklingsplaner og prioritering av tiltak i kraftnettet.

4.6 CO₂-kompensasjonsordningen

Forskrift 19. desember 2024 nr. 3395 om CO₂-kompensasjon for industrien for perioden 2021–2030 stiller i § 11 krav om at virksomheter som mottar kompensasjon skal bruke minst 40 prosent av den samlede kompensasjonen for perioden 1. januar 2024 til 31. desember 2030 på klima- og energieffektiviseringstiltak. Kompensasjonen skal brukes på tiltak direkte eller indirekte knyttet til støtteberettiget produksjon, jf. forskriften § 4, med formål om reduksjon av direkte klimagasser, reduksjon av behovet for kraft, eller gjenvinning av energi til egen virksomhet, andre virksomheter eller til kraftproduksjon.

5 Generelt om høringen

5.1 Overskuddsvarme

5.1.1 Høringsinstanser

Energidepartementet sendte 4. september 2025 på høring forslag til endringer i energiloven om utnyttelse av overskuddsvarme. Høringsfristen var 5. desember 2025. Høringsnotatet ble sendt direkte til følgende høringsinstanser:

Departementene

Direktoratet for byggkvalitet

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB)

Forbrukerrådet

Forbrukertilsynet

Forsvarsbygg

Husbanken

Justervesenet

Kartverket

Konkurransetilsynet

Miljødirektoratet

Norges vassdrags- og energidirektorat

Regelrådet

Regjeringsadvokaten

Statistisk sentralbyrå

Statsbygg

Statsforvalterne

Sametinget / Samediggi

Fylkeskommunene

Oslo kommune

Enova SF

Equinor ASA

Statkraft AS

Statkraft Energi AS

Statkraft Varme AS

Agder Energi AS

Aker Solutions ASA

AKER BP ASA

Aker ASA

BKK AS

Bluefjords

Boligprodusentenes Forening

Borregaards Industries

Bredbåndsfylket

Bulk

Byggenæringens Landsforening

Cosmos IT

Den norske Advokatforening

Distriktsenergi

Eidsiva Bioenergi AS

EL & IT Forbundet

Elektroforeningen

Elkem ASA

Esso Norge AS

Forbundet Styrke

Fornybar Norge

Fortum Heat AS

Green Mountain

Greenpeace Norge

Grønn Byggallianse

Hafslund Oslo Celsio

Hovedorganisasjonen Virke

Huseierne

Hydro ASA

Hydro Energi

Industri Energi

KS – Kommunesektorens organisasjon

Landsorganisasjonen i Norge (LO)

Lefdal Mine Datacenter

Lyse Gass AS

Microsoft Norge

Miljøstiftelsen Bellona

Miljøstiftelsen ZERO

Naturvernforbundet

Nelfo

Norcem AS

Nordkraft AS

Norges ingeniør og teknologiorganisasjon – NITO

Norges Rederiforbund

NoBio

Norsk Bergindustri

Norsk Datasenterindustri

Norsk elbilforening

Norsk Fjernvarme

Norsk Industri

Norsk solenergiforening

Norsk Varmepumpeforening
 Norske arkitekters landsforbund
 Norske Boligbyggelag Landsforbund SA
 Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO)
 Orange Business Digital Norway AS
 Rådgivende Ingeniørers Forening
 Samfunnsbedriftene
 SINTEF Industri
 SINTEF Energi AS
 Sjømat Norge AS
 Sjømatbedriftene
 Skagen Kraft AS
 Skagerak Energi AS
 Standard Norge
 Tafjord Kraft AS
 Telenor Bedrift AS
 Tekna – Teknisk-naturvitenskapelig forening
 Tietoevry Norway AS
 Troll Housing AS
 Viken Skog
 VKE – Foreningen for ventilasjon, kulde og energi
 Yara Norge AS
 Yara International ASA
 Østfold Energi AS

Høringsutkastet ble lagt ut på departementets nettsider med invitasjon også for andre enn de som stod på høringslisten til å komme med uttalelse. Departementet mottok totalt 47 hørings-svar i forbindelse med den alminnelige høringen. Av disse hadde følgende 37 høringsinstanser realitetsmerknader til lovforslaget:

Forsvarsbygg
 Miljødirektoratet
 Norges vassdrags- og energidirektorat
 Statsforvalteren i Innlandet

Buskerud fylkeskommune
 Oslo kommune
 Møre og Romsdal fylkeskommune
 Strand kommune

Statkraft Energi AS

Abelia
 Asplan Viak AS
 Borregaard AS
 Bulk Infrastructure Group AS
 Elvia AS
 Eyde-klyngen
 Fornybar Norge
 Green Mountain
 Hafslund AS
 Hydro Aluminium AS

Kraftfylka
 Lenovo Global Technology Norway AS
 Lnett AS
 Lunera Energi
 Lyse Neo
 Miljøstiftelsen ZERO
 NITO
 Norsk bioenergiforening
 Norsk datasenterindustri
 Norsk Fjernvarme
 Norsk Industri
 Rørentreprenørene Norge
 SINTEF
 Sjømat Norge
 STACK Infrastructure
 Tafjord Kraftvarme AS
 Teisen Vest Borettslag
 VKE – Foreningen for ventilasjon, kulde og energi

Følgende tre høringsinstanser ga støtte til forslaget uten ytterligere merknader:

Landsorganisasjonen i Norge (LO)
 Naturvernforbundet
 Tensio AS

Følgende syv høringsinstanser svarte at de ikke hadde ingen merknader til lovforslaget:

Forsvarsdepartementet
 Justis- og beredskapsdepartementet

Direktoratet for byggkvalitet
 Statens kartverk
 Statistisk sentralbyrå (SSB)
 Statsbygg

Norsk Solenergiforening

5.1.2 Hovedinntrykk fra høringen

I dette punktet omtales hovedinntrykk fra høringen. Høringsinnspill som gjelder de enkelte lovendringsforslagene, er omtalt og vurdert nærmere i punkt 6.1 nedenfor. Høringssvar som gjelder andre tema enn det som høringsnotatet omhandler, vil som utgangspunkt ikke bli kommentert nærmere. Samtlige høringssvar er publisert på departementets nettsider.

Et flertall av høringsinstansene støtter at departementet foreslår tiltak som kan øke bruken av overskuddsvarme.

Et flertall av dem som har gitt høringsinnspill, støtter de foreslåtte endringene i terskelverdiene, og flere fremhever at det er positivt at terskel-

verdiene i større grad harmoniseres med verdiene som gjelder i andre europeiske land. Samtidig påpeker enkelte høringsinstanser at det er ønskelig med likebehandling av alle kraftkrevende aktører, og at det ikke er gitt en dekkende begrunnelse for hvorfor det er foreslått en betydelig lavere terskel for datasentre enn for andre typer anlegg.

Flere høringsinstanser gir uttrykk for at terskelverdiene bør tas ut av energiloven og innarbeides i forskrift om overskuddsvarme.

Mange av dem som har avgitt høringsinnspill, støtter også forslaget om at plikten til å gjennomføre en kost-nytteanalyse skal gjelde både ved planlegging av nye anlegg og omfattende oppgradering av eksisterende anlegg.

Når det gjelder forslaget til endret innhold i kost-nytteanalysen er det flere høringsinstanser som støtter dette, men flere påpeker også at det er behov for klargjøringer.

Flere høringsinstanser støtter forslaget om at overskuddsvarme som hovedregel skal utnyttes, dersom kost-nytteanalysen viser positiv kost-nytte.

Flere høringsinstanser støtter de foreslåtte endringene i terminologi, og mener det er positivt at ulike energikilder likestilles i større grad enn i dag. Noen høringsinstanser påpeker at en tydelig definisjon av «samlet nominell effekt» er avgjørende for å sikre et rettferdig og praktisk gjennomførbart regelverk.

5.2 Automatiske styringssystemer

5.2.1 Høringsinstanser

Energidepartementet sendte 10. desember 2025 på høring forslag til endringer i energiloven om krav til automatiske styringssystemer. Høringsfristen var 30. januar 2026. Høringsnotatet ble sendt til følgende høringsinstanser:

Departementene

Direktoratet for byggkvalitet
Forbrukerrådet
Forbrukertilsynet
Forsvarsbygg
Husbanken
Norges vassdrags- og energidirektorat
Regelrådet
Statistisk Sentralbyrå
Statsbygg
Statsforvalterne

Sametinget / Sámediggi

Fylkeskommunenene
Oslo kommune

Enova SF

Boligprodusentenes Forening
Byggenæringens Landsforening
Den norske Advokatforening
DistriktsEnergi
Finans Norge
Fornybar Norge
Grønn Byggallianse
Hovedorganisasjonen Virke
Huseierne
KS – Kommunesektorens organisasjon
Landsorganisasjonen i Norge (LO)
Miljøstiftelsen Bellona
Nelfo
NHO Byggenæringen
NHO Elektro
Norges Huseierforbund
Norges Miljøvernforbund
Norsk Bioenergiforening – NoBio
Norsk Fjernvarme
Norsk Kommunalteknisk Forening
Norsk solenergiforening
Norsk Varmepumpeforening
Norske arkitekters landsforbund
Norske Boligbyggelag Landsforbund SA
Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO)
Rådgivende Ingeniørers Forening
Samfunnsbedriftene
SINTEF Community
Standard Norge
Tekna – Teknisk-naturvitenskapelig forening
VKE – Foreningen for ventilasjon, kulde og energi
Zero Emission Resource Organisation

Høringsnotatet ble lagt ut på departementets nettsider med invitasjon også til andre enn de som stod på høringslisten til å komme med uttalelse. Departementet mottok totalt 11 høringssvar. Av disse hadde syv høringsinstanser merknader til lovforslaget:

Norges vassdrags- og energidirektorat

Grønn Byggallianse
NHO Elektro
Norsk Eiendom
Rådgivende Ingeniørers Forening (RIF)
Privatperson Arvid Dagsland
Privatperson Trond Bersvendsen

Følgende fire høringsinstanser svarte at de ikke hadde merknader til lovforslaget:

Justis- og beredskapsdepartementet

Direktoratet for byggkvalitet (DiBK)
Statistisk sentralbyrå (SSB)

Norsk Solenergiforening

5.2.2 Hovedinntrykk fra høringen

Alle høringsinnspillene med realitetsmerknad til høringsnotatet støtter forslaget. Enkelte høringsinstanser gir innspill på forhold som bør avklares i forskrift, herunder at det er viktig at det gis tydelige retningslinjer i forskrift om hvordan begrepet «teknisk og økonomisk gjennomførbart» skal forstås.

Høringsinnspillene er nærmere omtalt og vurdert i punkt 6.2 nedenfor. Samtlige høringssvar er publisert på departementets nettsider.

6 Nærmere om forslagene til endringer i energiloven

6.1 Overskuddsvarme

6.1.1 Terskelverdier (effektgrenser)

6.1.1.1 Forslaget i høringsnotatet

Departementet foreslo endringer i terskelverdiene (effektgrensene) for anlegg som omfattes av analyseplikten (plikten som ligger på tiltakshaver til å gjennomføre kost-nytteanalyse av mulighetene for å utnytte overskuddsvarme). De gjeldende terskelverdiene er angitt i energiloven § 7-2 første ledd, og departementet foreslo at terskelverdiene skulle senkes slik at flere anlegg ville bli omfattet av plikten til å gjennomføre en kost-nytteanalyse.

Ifølge NVE ligger det ofte like godt til rette for å utnytte overskuddsvarme fra mindre anlegg som fra de store, ettersom det gjerne er lønnsomhet og aktuelle avtakere som er begrensningen. I sentrale strøk er det det først og fremst mindre anlegg som er aktuelle, fordi det kan være begrenset tilgang på arealer. Samtidig er det ofte fjernvarmeinfrastruktur med potensiale for å avgi overskuddsvarme i de mer sentrale strøkene. Også i næringsparker kan det være virksomheter med begrenset størrelse som kan avgi overskuddsvarme til tredjeparter.

Departementet foreslo å sette terskelverdiene slik at kravene til norske virksomheter blir harmonisert med kravene som gjelder virksomheter i EU. Ulike terskelverdier kan føre til uheldig konkurransevridning mellom land.

I høringsnotatet ba departementet særlig om innspill fra høringsinstansene om hvor mange tiltakshavere som påvirkes av forslaget om endrede terskelverdier, samt til forslaget om å oppheve de gjeldende unntakene for visse typer anlegg ved omfattende oppgradering. Departementet ba også om anslag på kostnader som vil påløpe tiltakshaverne i forbindelse med utarbeidelse av kost-nytteanalyser

For termiske kraftverk, jf. energiloven § 7-2 første ledd bokstav a, ble det foreslått at terskelverdien senkes fra 20 MW til 10 MW. Termisk kraftproduksjon, eller varmekraft, over 20 MW har et begrenset omfang i Norge. I høringsnotat av 17. februar 2021 om forslag til endringer i

energiloven, viste departementet til at det ifølge anslag fra NVE var 16 termiske kraftverk i Norge over terskelverdien på 20 MW, og at disse ville bli omfattet av kravet om å gjennomføre en kost-nytteanalyse ved omfattende oppgradering av anleggene. Samtidig forekommer omfattende oppgradering av denne typen anlegg sjelden, og det forventes ingen i nær framtid. Departementet forventer heller ikke at det vil bli etablert nye termiske kraftverk i Norge. Mesteparten av ny kraftproduksjon i Norge forventes å komme fra vindkraft, solkraft, vannkraft og opprusting og utvidelse av eksisterende vannkraft. En reduksjon av terskelverdien fra 20 MW til 10 MW har slik sett mindre betydning. Terskelverdien for termiske kraftverk i energieffektivitetsdirektivet fra 2023 er også 10 MW.

For industrianlegg, jf. energiloven § 7-2 første ledd bokstav b, ble det foreslått at terskelverdien skulle senkes fra 20 MW til 8 MW. En lavere terskel vil kunne favne flere nye industrietableringer, men det eksakte antallet er usikkert. Departementets vurdering var at dagens terskel på 20 MW er for høy, og at relativt få virksomheter derfor omfattes av kravet om kost-nytteanalyser. Det ble vist til at forslaget om 8 MW fortsatt er en høy terskel. Terskelverdien for industrianlegg i energieffektivitetsdirektivet fra 2023 er 8 MW.

For industrianlegg ble det i energiloven § 7-2 første ledd bokstav b også foreslått tilføyd en formulering om at «..., eller som har varmebehov som kan dekkes av overskuddsvarme.» Formuleringen ble tatt med for å gjøre det klart at det ikke bare er anlegg som kommer til å ha overskuddsvarme som omfattes av bestemmelsen, men også anlegg som har et varmebehov som kan dekkes av overskuddsvarme.

For datasentre, jf. energiloven § 7-2 første ledd bokstav e, ble det foreslått at terskelverdien skulle senkes fra 2 MW til 1 MW. Etablering av mindre datasentre skjer ofte i bynære strøk der det kan ligge godt til rette for å utnytte overskuddsvarmen. Departementets vurdering var derfor at det ville være formålstjenlig å senke terskelen for datasentre slik at flere ville bli omfattet av kravet om å gjennomføre en kost-nytteanalyse. Også i

energieffektivitetsdirektivet fra 2023 er terskelverdien for datasentre 1 MW.

For andre anlegg, jf. energiloven § 7-2 første ledd bokstav f, ble terskelverdien foreslått senket fra 20 MW til 7 MW. «Andre anlegg» kan eksempelvis være gassterminaler, oppdrettsanlegg og transformatorstasjoner. Det ble vist til at dagens effektgrense er høy, og at svært få slike anlegg vil ha tilført effekt over denne grensen. For å oppnå bedre utnyttelse av overskuddsvarme, mente departementet at også mindre anlegg burde omfattes av plikten til å gjennomføre en kost-nytteanalyse. Terskelen for «andre anlegg» i energieffektivitetsdirektivet fra 2023 er 7 MW.

Det ble i høringsforslaget presisert at for energiproduksjonsanlegg (varmesentraler), jf. energiloven § 7-2 første ledd bokstav d, skulle den gjeldende terskelverdien på 20 MW videreføres. Det ble heller ikke foreslått endringer for fjernvarme- og fjernkjøleanlegg, jf. energiloven § 7-2 første ledd bokstav c, som omfattes uten effektgrense. Se imidlertid omtalen i punkt 6.1.6 nedenfor om endring av terminologi for fjernvarme- og fjernkjøleanlegg.

Energiloven § 7-2 første ledd bokstav d gjelder for energiproduksjonsanlegg som er planlagt tilkoblet et eksisterende fjernvarme- eller fjernkjøleanlegg. Slike anlegg har som kjerneaktivitet å produsere varme og departementet legger til grunn at de uansett vil utnytte anvendbar overskuddsvarme. Effektgrensen på 20 MW ble foreslått videreført. Det ble vist til at det vil være lite hensiktsmessig å pålegge noen å gjennomføre en kost-nytteanalyse som likevel ikke vil fremme økt bruk av overskuddsvarme, og at departementet ikke ønsket å pålegge noen en unødvendig administrativ og økonomisk byrde.

Mens fjernvarmenett og fjernkjølenett gis unntak fra krav om gjennomføring av kost-nytteanalyse, jf. § 5 annet ledd i forskrift om overskuddsvarme, dersom det ikke er anvendbar overskuddsvarme tilgjengelig innenfor en radius av 2 km, er det ikke oppstilt et tilsvarende unntak for energiproduksjonsanlegg.

Departementet vurderte at det for fjernvarme- og fjernkjøleanlegg (både nett- og energiproduksjonsanlegg) kan være hensiktsmessig at det gjennomføres en kost-nytteanalyse av mulighetene for å utnytte overskuddsvarme, jf. energiloven § 7-2 første ledd bokstav c og d. Bestemmelsene ble derfor ikke foreslått endret.

Energieffektivitetsdirektivet fra 2012 (også etter endringene i 2018) krever at det gjennomføres anleggsspesifikke kost-nytteanalyser mht. utnyttelse av overskuddsvarme både ved oppfø-

ring av fjernvarme- og fjernkjølenett og for energiproduksjonsanlegg med samlet innfyrt termisk effekt over 20 MW som planlegges oppført i slike nett, eller som skal gjennomgå en omfattende oppgradering.

6.1.1.2 Høringsinstansenes syn

Flere høringsinstanser, herunder *Elvia*, *Eydekløyngen*, *Fornybar Norge*, *Hafslund*, *Kraftfylka*, *Lenovo Global Technology Norway* (heretter *Lenovo Norge*), *Lnett*, *LO*, *Lunera Energi*, *Miljøstiftelsen ZERO*, *Møre og Romsdal fylkeskommune*, *Naturvernforbundet*, *NITO*, *Norsk Bioenergiforening*, *NVE*, *Norsk Fjernvarme*, *Oslo Kommune*, *Rørentreprenørene Norge*, *SINTEF*, *VKE – Foreningen for ventilasjon* (heretter *VKE*), *kulde og energi*, *Tensio*, *SINTEF*, *Statkraft Energi*, *Statsforvalteren i Innlandet*, *Strand kommune* og *Tafford Kraftvarme* støtter de foreslåtte endringene i terskelverdiene for anlegg omfattet av analyseplikten. Flere høringsinstanser peker på at flere anlegg dermed vil omfattes av analyseplikten og at dette kan redusere behovet for ny kraftproduksjon, styrke energisikkerheten og avlaste strømmettet. *Hydro* og *Norsk Industri* opplyser at de ikke har innvendinger mot forslaget om endring av terskelverdier.

Flere høringsinstanser, herunder *Fornybar Norge*, *Green Mountain*, *Lunera Energi*, *Miljøstiftelsen ZERO*, *SINTEF*, *Statkraft Energi* og *Tensio* fremhever at det er positivt at terskelverdiene i større grad harmoniseres med andre europeiske land. Det vises også til at uheldig konkurransevridning mellom land i størst mulig grad bør unngås.

Flere høringsinstanser ønsker en større likebehandling i effektgrensen mellom anlegg. *Green Mountain* mener at differensierte terskelverdier mellom sektorer gir utilsiktet forskjellsbehandling. Det vises til at overskuddsvarme i datasentre typisk er lavtemperert og mer krevende å utnytte enn mange industrielle varmestrømmer. *Green Mountain* mener det fremstår som lite forholdsmessig at det settes en lavere terskel for datasentre ettersom de har en vanskeligere utnyttelsesprofil enn andre anlegg, på grunn av lavere temperatur og høyere behov for mellomliggende teknologi/infrastruktur, og anbefaler like terskelverdier på tvers av sektorer. Alternativt at reguleringen utformes slik at utfordringene til datasentre reflekteres.

SINTEF er positiv til forslaget om lavere terskler, men viser samtidig til at den foreslåtte terskelverdien på 8 MW for industrianlegg fortsatt er for høy. *SINTEF* viser til at begrunnelsen for å senke terskelverdien for datasentre, det vil si etablering i bynære strøk, også gjør seg gjeldende for

flere typer industri, særlig næringsmiddelindustri som meierier, fôrprodukter og bryggerier. SINTEF mener derfor at det ville vært mer hensiktsmessig å knytte terskelverdiene opp mot områdets karakter, eksempelvis om det er et tettbygd område, om det finnes fjernvarmesystem tilgjengelig, eller om det er et frittliggende anlegg.

Med bakgrunn i prinsippet om likebehandling og ikke-diskriminering mener *Abelia* at terskelverdiene burde vært likt utformet for alle kraftkrevende aktører. *Abelia* viser til at begrunnelsen for å sette en betydelig lavere grense for datasentre synes å være at etablering av datasentre «...skjer ofte i bynære strøk der det kan ligge godt til rette for å utnytte overskuddsvarmen.» *Abelia* viser til at dette kan tilsi at tersklene bør settes etter nærhet til bysentre, og kan ikke se at det er gitt en dekkende begrunnelse for at datasentre skal behandles særskilt.

VKE påpeker at datasentre kan legges nærmere bebodde områder enn annen industri og at den vesentlig lavere grenseverdien på 1 MW er godt egnet for datasenternæringen. *VKE* peker på at selv mindre kilder av overskuddsvarme vil kunne gi vesentlig bidrag til varmforsyning til både industri og oppvarming av bygg.

Lenovo Norge støtter at terskelverdien for datasentre settes til 1 MW, og anbefaler samtidig at terskelverdien beregnes på grunnlag av installert IT-kapasitet, det vil si den delen av infrastrukturen som faktisk produserer overskuddsvarme. Teknisk støtteutstyr bør utelates fra beregningen, da dette ikke representerer varme som kan utnyttes. Regelverket bør være teknologinøytralt, med rom for vannkjøling, hybridkjøling og høytempererte varmevekslere.

Statkraft mener at unntaket fra analyseplikten i forskrift om overskuddsvarme § 5 femte ledd for transformatorer med kapasitet mindre eller lik 1000 MVA og omformeranlegg med kapasitet under 250 MVA, fortsatt bør være gjeldende ved en eventuell lovendring. Dette er fordi slike anlegg i stor grad er bygd med betydelig avstand til potensielle eksterne brukere av overskuddsvarme, samt at ikke alle transformatorer leverer en stabil varme-effekt og dermed er mindre egnet som grunnlastkilde til fjernvarme. Det er etter Statkrafts vurdering i all hovedsak for industritransformatorer at det foreligger et reelt og forutsigbart potensial for utnyttbar overskuddsvarme.

Sjømat Norge er i utgangspunktet positiv til forslaget om lavere terskelverdier, men mener samtidig at et generelt krav om kost-nytteanalyse for utnyttelse av overskuddsvarme vil kunne påføre landbaserte oppdrettsanlegg unødvendig

administrativ byrde, uten at det gir ny innsikt eller miljøgevinst. For slike anlegg er det allerede omfattende dokumentasjon av energibruk, temperaturstyring og varmegjenvinning som del av prosjektering. *Sjømat Norge* viser til at siden gjenvinning av overskuddsvarme i praksis allerede er en sentral del av slike prosjekt, vil et krav om ytterligere analyse fremstå som økte kostnader uten merverdi. *Sjømat Norge* mener derfor at forskrift om overskuddsvarme bør oppstille unntak for landbaserte oppdrettsanlegg som allerede har dokumentert tiltak for varmegjenvinning og intern bruk av overskuddsvarme.

Abelia og *Bulk* opplyser at forslaget om å senke terskelen for analyseplikten til 1 MW for datasentre vil få stor betydning for bransjen. *Norsk datasenterindustri* viser til at den foreslåtte terskelen i praksis vil innebære at nesten hele datasenternæringen omfattes, også relativt små anlegg. *Lnett* har ikke gjort en detaljert vurdering av hvor mange flere anlegg som vil omfattes av plikten, men oppgir at selskapet har flere forespørsler om tilknytning til strømmettet som ligger mellom 7 og 20 MW. *Statkraft* mener de foreslåtte justeringene av terskelverdier har mindre praktiske konsekvenser i Norge, men viser samtidig til at lavere terskelverdier gir positive virkninger for kraftsystemet ved at de bidrar til å legge til rette for bruk av overskuddsvarme der det er bedrifts- og samfunnsøkonomisk lønnsomt. Erfaringene til *Hafslund* tilsier at kostnader for gjennomføring av en kost-nytteanalyse vil ligge mellom en halv og to millioner kroner, avhengig av kompleksitet og størrelse.

6.1.1.3 Departementets vurdering

Departementet har merket seg at høringsinstansene har ulike syn på om differensierte terskelverdier mellom ulike typer anlegg er hensiktsmessig. Departementet har samtidig merket seg at flertallet av høringsinstansene gir bred støtte til de foreslåtte endringene i terskelverdiene, samt at *VKE* påpeker at datasentre kan legges nærmere bebodde områder enn annen industri og at terskelverdien på 1 MW er godt egnet for datasentre. Datasentre har høyt og jevnt kraftforbruk, kontinuerlig over døgnet og året, som igjen gir en stabil produksjon av overskuddsvarme. Varme fra datasentre kan fungere godt som en basislast inn i fjernvarmenett. Industrielle varmestrømmer kan være større innenfor et gitt tidspunkt, men er ofte sesong- og prosessavhengige. Departementet vil også påpeke at elektrisitet er den vanligste energibæreren i Norge og at overskuddsvarme fra

anlegg med tilført elektrisk effekt vil kunne være en viktig ressurs. Videre er departementets erfaring at datasentre opererer med mindre initiale utbygginger, for så å oppgradere i flere runder. Dette i motsetning til andre typer anlegg og taler for at datasentre burde ha en lavere effektgrense både ved bygging og omfattende oppgradering.

Departementet mener det er hensiktsmessig å sette terskelverdiene slik at kravene til norske virksomheter blir harmonisert med kravene som gjelder virksomheter i andre europeiske land, slik flere høringsinstanser viser til. Ulike terskelverdier ville kunne føre til uheldig konkurransevridning mellom land.

Departementet har merket seg ønsket fra Lenovo Norge om at terskelverdien beregnes på grunnlag av kun den delen av infrastrukturen som genererer overskuddsvarme, men vurderer at en slik tilpasning vil gjøre det mindre transparent, både for energimyndighetene og allmenheten, og vil vanskeliggjøre tilsyn med regelverket. Departementet vil også bemerke at det foreliggende forslaget til endringer i energiloven i større grad vil likestille ulike energikilder og dermed er mer teknologinøytralt enn dagens regelverk.

Departementet vil vurdere behovet for å videreføre eller tilpasse unntaksbestemmelsen for transformatorer i forskrift om overskuddsvarme § 5 femte ledd i arbeidet med forskrift om overskuddsvarme.

Departementet har merket seg innspillet fra Sjømat Norge, som anbefaler en presisering i forskriften om overskuddsvarme om at kravet om kost-nytteanalyse ikke skal gjelde for landbaserte oppdrettsanlegg som allerede har dokumentert tiltak for varmegjenvinning og intern bruk av overskuddsvarme. Eventuelle endringer i forskriften, herunder forslaget om å senke terskelverdiene, vil bli vurdert av departementet som en egen sak, og vil bli sendt på offentlig høring. Se også omtalen i punkt 6.1.2 nedenfor.

6.1.2 Regulering av terskelverdier i energiloven eller i forskrift

6.1.2.1 Forslaget i høringsnotatet

De gjeldende terskelverdiene (effektgrensene) er oppstilt i energiloven § 7-2 første ledd bokstavene a–f. Et lovteknisk alternativ er å ta terskelverdiene ut av energiloven, og innarbeide disse i forskrift om overskuddsvarme. Plikten til å gjennomføre en kost-nytteanalyse, og hvilken type anlegg dette gjelder, skal fortsatt følge av energiloven.

I høringsforslaget av 4. september 2025 oppstilte departementet to alternativer. I det første alternativet var terskelverdiene fortsatt regulert i energiloven § 7-2 første ledd, samtidig som terskelverdiene ble satt lavere enn i dag. I det andre alternativet var terskelverdiene tatt ut av energiloven § 7-2 første ledd, og departementet ble gitt forskriftskompetanse til å fastsette hvilke terskelverdier som skulle være bestemmende, for at plikten til å gjennomføre en kost-nytteanalyse av mulighetene for å utnytte overskuddsvarme kommer til anvendelse. Det ble vist til at dersom terskelverdiene skulle tas ut av loven ville det være behov for å innarbeide disse i ovennevnte forskrift, og at et eventuelt forslag til endringer i forskriften ville bli utredet og sendt på offentlig høring som en egen sak.

I alternativ 2 hvor terskelverdiene eventuelt reguleres i forskrift, foreslo departementet at energiloven § 7-2 første og annet ledd skulle lyde som følger (forslag til endringer i terminologi markert i kursiv, mens forslag til tekst som var tenkt å utgå er satt i klammer – til illustrasjon):

§ 7-2. *(Plikt til å gjennomføre en kost-nytteanalyse av mulighetene for å utnytte overskuddsvarme)*

En tiltakshaver skal gjennomføre en kost-nytteanalyse av mulighetene for å utnytte overskuddsvarme ved planlegging av *og omfattende oppgradering av* følgende anlegg:

- a. termiske kraftverk [med mer enn 20 MW samlet innfyrt termisk effekt],
- b. industrianlegg [med mer enn 20 MW samlet innfyrt termisk effekt som vil ha overskuddsvarme med anvendbar temperatur],
- c. fjernvarmenett og fjernkjølenett,
- d. energiproduksjonsanlegg [med mer enn 20 MW samlet innfyrt termisk effekt] som planlegges tilkoblet i et eksisterende fjernvarme- eller fjernkjølenett,
- e. datasentre [med mer enn 2 MW samlet tilført elektrisk effekt] *og*
- f. andre anlegg [med mer enn 20 MW samlet tilført elektrisk effekt] *som vil ha høyt behov for tilført energi.*

Departementet kan gi forskrift om hvilke tiltakshavere og hvilke anlegg som omfattes av første ledd, *herunder hvilke terskelverdier som skal gjelde for at første ledd får anvendelse.*

Tilføyelsen i energiloven § 7-2 første ledd bokstav f «...som vil ha et høyt behov for tilført energi.» ble gjort for å tydeliggjøre at bestemmelsen ikke

ville gjelde for et hvilket som helst anlegg, men anlegg med høyt energibehov, og dermed avgrense departementets forskriftskompetanse. Mens departementets forskriftskompetanse for øvrige anlegg, det vil si termiske kraftverk, industrianlegg, fjernvarmenett og fjernkjølenett, energiproduksjonsanlegg og datasentre, er avgrenset ved at anleggstypen er presisert, ville formuleringen «andre anlegg» alene kunne fremstå som upresis, og forskriftskompetansen for departementet tilsvarende vid. Formuleringen om «høyt behov for tilført energi» avgrenser forskriftskompetansen. Formuleringen «høyt behov for tilført energi» ble ikke inkludert i alternativet hvor terskelverdiene fortsatt reguleres i energiloven § 7-2 ettersom det i dette tilfellet er spesifisert en terskelverdi som sørger for tilstrekkelig avgrensning.

Departementet ba særlig om høringsinstansenes innspill til forslaget om regulering av terskelverdier i lov eller forskrift, og forslaget til utforming av energiloven § 7-2 første ledd (alternativ 2).

6.1.2.2 Høringsinstansenes syn

Buskerud fylkeskommune, Fornybar Norge, Green Mountain, Hafslund, Lunera Energi, NITO, NVE, Norsk datasenterindustri, Oslo kommune, Rørentrepene Norge, Strand kommune, Teisen Vest Borettslag og VKE støtter forslaget om å ta terskelverdiene ut av energiloven, og at terskelverdiene fastsettes i forskrift om overskuddsvarme. Høringsinstansene viser til behovet for fleksibilitet og mulighet for raskere tilpasning til teknologisk og markedsmessig utvikling, og mener det er hensiktsmessig at terskelverdiene fastsettes i forskrift.

Elvia viser til at det er hensiktsmessig at energiloven holder et generelt og overordnet nivå, mens spesifiserte detaljer inkluderes i forskrift.

Green Mountain støtter avgrensningen av «andre anlegg» til anlegg med «høyt behov for tilført energi» for å sikre klarhet og kontroll av forskriftshjemmelen.

Hydro mener regulering av terskelverdiene i lov eller forskrift avhenger av om det er forventet ytterligere endringer i terskelverdiene. *Hydro* og *Norsk Industri* viser til at det kan være mest hensiktsmessig med regulering i forskrift dersom ytterligere endringer er forventet.

Statkraft viser til at lovfesting av terskelverdiene er den foretrukne løsningen, da dette gir større forutsigbarhet for berørt næringsvirksomhet enn en forskriftsfesting som kan endres etter en enklere myndighetsbehandling.

6.1.2.3 Departementets vurdering

Departementet mener det er mest hensiktsmessig at terskelverdiene reguleres i forskrift om overskuddsvarme, slik at terskelverdiene lettere kan justeres i samsvar med den teknologiske utviklingen og harmoniseres med regelverket i våre naboland. Det er enklere å endre forskrifter enn lover, samtidig som eventuelle forslag til endringer i forskrifter også må sendes på offentlig høring på samme måte som lovendringer. Departementet kan derfor ikke se at det foreligger tungtveiende argumenter mot at terskelverdiene tas ut av energiloven § 7-2 og innarbeides i forskrift om overskuddsvarme. Departementet tar sikte på å sende et forslag til endringer i nevnte forskrift på høring snarest mulig.

Departementet vil også trekke frem at tilføyesen i energiloven § 7-2 første ledd bokstav f om «...som vil ha et høyt behov for tilført energi» er gjort for å avgrense departementets forskriftskompetanse, mens departementets forskriftskompetanse for øvrige anlegg, det vil si termiske kraftverk, industrianlegg, fjernvarmenett og fjernkjølenett, energiproduksjonsanlegg og datasentre, er avgrenset ved at anleggstypen er presisert.

6.1.3 Kost-nytteanalyse ved omfattende oppgradering

6.1.3.1 Forslaget i høringsnotatet

Etter energiloven § 7-2 første ledd første punktum gjelder plikten til å gjennomføre en kost-nytteanalyse ved planlegging av spesifiserte anlegg. Etter § 7-2 første ledd annet punktum gjelder plikten til å gjennomføre en kost-nytteanalyse også ved omfattende oppgradering av anlegg som nevnt i første punktum bokstav a, b og d (henholdsvis termiske kraftverk, industrianlegg og energiproduksjonsanlegg). Det vil si at anlegg som nevnt i første punktum bokstav c, e og f (henholdsvis fjernvarmeanlegg og fjernkjøleanlegg, datasentre og andre anlegg) ikke er omfattet av plikten til å gjennomføre en kost-nytteanalyse ved omfattende oppgradering. Etter forskrift om overskuddsvarme § 3 siste ledd er omfattende oppgradering definert som en oppgradering hvor kostnadene er høyere enn 50 prosent av investeringskostnadene for et nytt sammenlignbart anlegg.

Departementet foreslo at plikten til å gjennomføre kost-nytteanalyse skal gjelde både ved planlegging og ved omfattende oppgradering av alle anlegg som nevnt i § 7-2 første ledd første punktum. Det ble foreslått at § 7-2 første ledd annet

punktum skulle fjernes, samtidig som § 7-2 første ledd første punktum skulle endres slik at plikten til å gjennomføre en kost-nytteanalyse ved omfattende oppgradering ville gjelde for alle anlegg som nevnt i energiloven § 7-2 første ledd første punktum. Det ville innebære en plikt til å gjennomføre kost-nytteanalyse også ved omfattende oppgradering av fjernvarmeanlegg og fjernkjøleanlegg, datasentre og andre anlegg.

I Prop. 100 L (2022–2023) ble skillet mellom planlegging og oppgradering av ulike typer anlegg begrunnet ut fra hvilke anlegg som var omfattet av energieffektivitetsdirektivet av 2012. For anlegg som ikke var omfattet av direktivet, var vurderingen at det ville være viktigst å vurdere mulig utnyttelse av overskuddsvarme tidlig i en planleggings- og etableringsfase, det vil si i byggefasen.

Departementet vurderte i høringsforslaget at mulighetene for å utnytte overskuddsvarme kan endres over tid, for eksempel hvis det blir etablert industri med varmebehov nær eksisterende anlegg med tilgjengelig overskuddsvarme eller det skjer en teknologisk utvikling som gjør det lettere å utnytte varmen. Departementet viste til at den foreslåtte endringen ville innebære en likebehandling med land som er bundet av energieffektivitetsdirektivet fra 2023.

6.1.3.2 Høringsinstansenes syn

Norsk bioenergiforening, Bulk Infrastructure Group (heretter Bulk), Fornybar Norge, Green Mountain, Hafslund, Hydro, Kraftfylka, Lenovo Norge, Lnett, LO, Lunera Energi, NITO, Norsk datasenterindustri, Norsk Fjernvarme, Oslo kommune, Rørentreprenørene Norge, SINTEF, VKE, Statkraft Energi, Statsforvalteren i Innlandet, Strand kommune og Tafford Kraftvarme støtter forslaget om at plikten til å gjennomføre kost-nytteanalyse skal gjelde både ved planlegging av nye anlegg og ved omfattende oppgradering av eksisterende anlegg, og at dette skal gjelde alle typer anlegg. Norsk Industri har ingen innvendinger mot forslaget om plikt til gjennomføring av kost-nytteanalyse ved omfattende oppgradering.

Norsk bioenergiforening påpeker at de største mulighetene for utnyttelse av overskuddsvarme ligger i eksisterende anlegg. *Oslo kommune* fremhever at forslaget reflekterer at muligheter og teknologi endrer seg over tid og sikrer likebehandling.

VKE fremhever at en omfattende oppgradering som regel krever like mye planlegging som

nyetablering og vil sammenfalle godt med utnyttelse av overskuddsvarme som også kan kreve en god del tilrettelegging. *Fornybar Norge* og *Lunera Energi* viser til at det veier tungt at forslaget innebærer en likebehandling med land som er omfattet av energieffektivitetsdirektivet fra 2023 og påpeker at det ved større oppgraderinger uansett vil være naturlig å se på alle muligheter for optimal drift og lønnsomhet.

Statkraft ber om at det bør gjøres en presisering i forskriften om overskuddsvarme med unntak for anlegg der primærformålet er fornybar kraftproduksjon og hvor varmegevinsten er dokumenterbart lav, jf. forskriften § 6, ettersom slike anlegg allerede møter betydelige utredningskrav, og krav til flere utredninger vil i mange tilfeller forlenge prosesser og gi økte kostnader for utbygging av fornybar energi.

Bulk og *Lenovo Norge* ber om at analyseplikten kun gjelder ved oppgraderinger som vesentlig endrer varmeprofilen eller varmeeffekten fra anlegget. *Lenovo Norge* viser til at erfaring fra nordiske datasentre tilsier at en slik presisering reduserer administrativ byrde og gir mer målrettede og kostnadseffektive analyser.

Bulk, Forsvarsbygg, Green Mountain, Norsk datasenterindustri og *Statkraft* ber om at hensyn til nasjonale sikkerhetsinteresser må vektlegges, og enkelte anbefaler at det innføres unntak for oppgraderinger som har til hensikt å øke sikkerhet, tilgjengelighet eller robusthet. Forsvarsbygg ønsker at det skal fremgå av forslaget til nytt tredje ledd i § 7-4, eller på annen egnet måte, at det vil bli gitt unntak fra kravet i § 7-4 annet ledd, dersom utnyttelse av overskuddsvarme kommer i konflikt med krav til sikkerhet, skjerming, sikker drift og operativ beredskap knyttet til forsvarssektorens eiendom, bygg og anlegg. Forsvarsbygg mener dette kan formuleres som et unntak for anlegg knyttet til skjermingsverdige objekter og andre anlegg hvor utnyttelse av overskuddsvarme gir en økt risiko for nasjonale sikkerhetsinteresser. *Statkraft* poengterer at integrasjon av varmeutnyttelsessystemer gir økt teknisk kompleksitet og kan medføre en utvidet sårbarhetsflate.

6.1.3.3 Departementets vurdering

Departementet har merket seg at det er bred støtte til forslaget om at plikten til å gjennomføre kost-nytteanalyse skal gjelde både ved planlegging av nye anlegg og ved omfattende oppgradering av eksisterende anlegg, og at dette skal gjelde alle typer anlegg.

Mulighetene for å utnytte overskuddsvarme kan endres over tid, eksempelvis ved at det blir etablert industri med varmebehov nær eksisterende anlegg eller det skjer en teknologisk utvikling som gjør det lettere å utnytte varmen, og departementet ser ikke tilstrekkelig grunn til å forskjellsbehandle ulike typer anlegg hva angår planlegging og omfattende oppgradering.

Departementet vurderer at det fortsatt kan være muligheter for å bedre tilrettelegge for utnyttelse av overskuddsvarme selv ved oppgraderinger som ikke medfører vesentlig endret varmeeffekt fra anlegget. Videre er departementets erfaring at datasentre opererer med mindre initiale utbygginger, for så å oppgradere i en eller flere runder. Dette står i motsetning til andre typer anlegg og taler for at datasentre burde omfattes ved omfattende oppgradering. Videre viser departementet til innspill fra VKE om at en omfattende oppgradering som regel krever like mye planlegging som en nyetablering. Slik Oslo kommune påpeker kan de teknologiske mulighetene endre seg over tid og det kan ha kommet til nye avtagere etter etablering. Ettersom det er få nyetableringer av anlegg vil departementet videre vise til innspill fra Norsk bioenergiforening om at de største mulighetene for utnyttelse av overskuddsvarme ligger i eksisterende anlegg, herunder ved omfattende oppgradering. Departementet kan derfor ikke se at det er hensiktsmessig å avgrense analyseplikten som foreslått av Bulk og Lenovo Norge.

Departementet kan ikke se at det er behov for eller ønskelig å presisere i forslaget til nytt tredje ledd i § 7-4 at det vil bli gitt unntak fra kravet i § 7-4 annet ledd, dersom utnyttelse av overskuddsvarme kommer i konflikt med krav til sikkerhet, skjerming, sikker drift og operativ beredskap knyttet til forsvarssektorens eiendom, bygg og anlegg. Det kan være stor variasjon i hva som menes med sikkerhetstiltak og lignende, og departementet mener det er hensiktsmessig at det foretas en konkret vurdering i den enkelte sak basert på søknad. NVE vil vurdere søknaden og fatte vedtak som førsteinstans i henhold til forskrift om overskuddsvarme § 12, og departementet vil være klageinstans. I særlige tilfeller kan NVE også gi dispensasjon, og dette følger av nevnte forskrift § 19.

Departementet vil komme tilbake til eventuelle endringer i forskriften om overskuddsvarme, men kan i utgangspunktet ikke se at det er behov for å presisere et unntak for anlegg der primærmålet er fornybar kraftproduksjon og hvor varmegevinsten er dokumenterbart lav, jf. innspillet fra Statkraft.

6.1.4 Innholdet i kost-nytteanalyser etter energiloven

6.1.4.1 Forslaget i høringsnotatet

Krav til innholdet i kost-nytteanalyser er angitt i energiloven § 7-3, og nærmere presisert i forskrift om overskuddsvarme kapittel 3, og departementet viste i høringsnotatet til at mangel på avtagere for varme er en av de største barrierene for utnyttelse av overskuddsvarme. Enkelte anlegg som er omfattet av analyseplikten, vil selv kunne ha et varmebehov. I slike anlegg vil det kunne være potensiale for å utnytte egen overskuddsvarme, eller overskuddsvarme fra nærliggende anlegg, til å dekke dette behovet. Departementet viste til at dette er et relevant spørsmål i kost-nytteanalysen.

Departementet foreslo en ny bokstav f i energiloven § 7-3 første ledd: «å utnytte overskuddsvarme fra nærliggende anlegg og datasentre når nye industrianlegg og andre anlegg med varmebehov planlegges oppført eller omfattende oppgradert».

Departementet foreslo også at formuleringen «inkludert eget varmebehov» skulle legges til i energiloven § 7-3 første ledd bokstav c og bokstav e. Hensikten med dette var å klargjøre at det for anlegg som kan ha overskuddsvarme som kan utnyttes, også skal vurderes om denne overskuddsvarmen kan brukes til å dekke eget varmebehov. Det vil si at formuleringen i bokstav c og e om at det skal foretas en vurdering av om overskuddsvarmen «brukes til å dekke en økonomisk begrunnet etterspørsel» ikke skulle forstås dithen at det bare er muligheten for å dekke andres etterspørsel som skal vurderes. Tiltakshaveren skal også vurdere egen etterspørsel/egen utnyttelse av overskuddsvarmen. Det ble vist til at forslaget ville bidra til å harmonisere norsk regelverk med regelverket i andre europeiske land, jf. energi-effektivitetsdirektivet fra 2023.

6.1.4.2 Høringsinstansenes syn

Bulk, Elvia, Fornybar Norge, Green Mountain, Hydro, Lenovo Norge, Lnett, Lunera Energi, NITO, NVE, Norsk datasenterindustri, Norsk Industri, Rørentreprenørene Norge, VKE og Statkraft Energi støtter forslaget til klargjøring i energiloven § 7-3 første ledd bokstavene c og e om at anlegg med utnyttbar overskuddsvarme også skal vurdere om denne overskuddsvarmen kan brukes til å dekke eget varmebehov. Fornybar Norge, Green Mountain, Lenovo Norge, Lnett, Lunera Energi, NITO, NVE, Norsk datasenterindustri, Rørentreprenø-

rene Norge, Statkraft Energi, VKE og *Tensio* støtter forslaget til ny bestemmelse i § 7-3 første ledd bokstav f om at analysen skal omfatte utnyttelse av overskuddsvarme fra nærliggende anlegg og datasentre når nye industrianlegg og andre anlegg med varmebehov planlegges oppført eller omfattende oppgradert.

Bulk og *Elvia* viser til at det er positivt at det stilles krav til avtagere av overskuddsvarme, og at dette kan bidra til bedre ressursutnyttelse og at varme som ellers ville gått tapt, faktisk kommer til nytte. *Fornybar Norge* viser til at de foreslåtte endringene vil medføre at NVE får en samlet oversikt over hva som samfunnsøkonomisk sett er det beste valget for varmeressursen som foreligger.

Asplan Viak anbefaler at departementet, i lov eller veileder til forskriften, tydeliggjør at kostnuteanalysen skal omfatte kartlegging av varmebehov hos mottakere, vurdering av geografisk nærhet til mottakere, vurdering av lagring i kombinasjon med fjernvarmenett, gjennomgang av tilgjengelige lagringsteknologier og bruk av et nasjonalt overskuddsvarmekart som grunnlag for vurderingene. *Asplan Viak* mener dette vil gi mer treffsikre og realistiske analyser og bidra til at overskuddsvarme kan utnyttes i langt større omfang enn i dag.

Norsk Bioenergiforening, Stack Infrastructure, Eyde-klyngen, Fornybar Norge, Hydro, Kraftfylka, Lunera Energi, Norsk datasenterindustri, Norsk Fjernvarme, Norsk Industri, Oslo kommune og Tafjord Kraftvarme omtaler utfordringer knyttet til manglende avtagere av varmen i området rundt anlegget. *Stack Infrastructure* viser til at datasentre ikke kan bære ansvaret alene, og ber om mottakerne pålegges å akseptere overskuddsvarme dersom det innføres krav om at datasentre skal levere slik varme. *Stack Infrastructure* foreslår at dette reguleres i forskriften til loven. *Hydro* peker på at mangelen på aktører med varmebehov i nærheten må hensyntas.

Fornybar Norge, Hydro Aluminium, Lunera Energi, Rørentreprenørene Norge og *VKE* peker på helelektrisk oppvarming som en barriere. *Fornybar Norge* og *Lunera Energi* mener den pågående revisjonen av energireglene i byggeteknisk forskrift (TEK) bør sette krav til økt andel energifleksibel oppvarming. *Norsk Fjernvarme* og *Tafjord Kraftvarme* viser til at krav til å bygge for vannbåren varme i bygg over 500 KVM er viktig, samt at energimerkeforskriften har en viktig vektning for bygg med fjernvarme og overskuddsvarme. *Rørentreprenørene Norge* oppfordrer myndighetene til å stimulere til fleksible oppvarmingsløsninger, som vannbåren varme, i nye og eksisterende bygg.

Sintef, Asplan Viak, Fornybar Norge, Lunera Energi, Miljøstiftelsen ZERO og *Strand kommune* påpeker at geografisk nærhet er avgjørende for å utnytte overskuddsvarmen. *NITO* anbefaler i sin høringsuttalelse at det stilles tydeligere krav til lokalisering i områder med eksisterende infrastruktur for gjenvinning av varme.

Fornybar Norge og *Lunera Energi* påpeker at kommunene bør tenke helhetlig for samlokalisering av næringer i sine reguleringsplaner, og at de sammen med NVE kan bidra til at aktører går i tidlig dialog for best mulig ressursutnyttelse. Dette slik at man unngår etablering av virksomhet med stor varmeproduksjon uten mulighet for uttak av varmen. *NVE* viser til at areal må settes av i arealplaner til teknisk infrastruktur og samlokalisering av tilbyder og forbruker av varme for å utnytte overskuddsvarme. Dette gjøres best i reguleringsplaner etter plan- og bygningsloven, og god arealplanlegging vil også kunne påvirke selve utfallet av kostnuteanalysen. *NVE* mener det bør vurderes å stille strengere krav til vurdering av bruk av overskuddsvarme som en del av konsekvensutredninger til planforslag. *Lyse Neo* viser også til at utnyttelse av overskuddsvarme forutsetter at arealer til virksomheter med varmebehov lokaliseres og reguleres i tilstrekkelig nærhet til varmekilden. Foruten å stille krav, er det derfor avgjørende at myndighetene legger til rette for en rasjonell utnyttelse gjennom helhetlig planlegging, der arealbruk, energiløsninger og samfunnsplanlegging sees i sammenheng. *Kraftfylka, Norsk Fjernvarme* og *Tafjord Kraftvarme* påpeker at etablering av næring og industri opp mot tilgang til overskuddsvarme bør besluttes og godkjennes lokalt.

Kraftfylka, Norsk Fjernvarme og *Tafjord Kraftvarme* fremhever at det er positivt at SPR klima og energi pålegger kommunene å ha oppdatert oversikt over muligheten for forsyning av varme og kjøling basert på lokale energikilder som overskuddsvarme. *Miljøstiftelsen ZERO* mener at statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging i større grad bør sikre at nye anlegg blir bygd i områder hvor det er kostnadseffektivt å utnytte overskuddsvarmen. *Oslo kommune* foreslår at krav til kostnuteanalyse bør kobles tydeligere til statlige planretningslinjer, slik at overskuddsvarme og lokalisering behandles helhetlig i planprosesser.

Green Mountain og *Norsk datasenterindustri* viser til at det fremstår lite hensiktsmessig å kreve en full bedriftsøkonomisk kostnuteanalyse dersom tiltakshaver uansett allerede har bestemt å bruke egen overskuddsvarme internt, og foreslår

en forenklet dokumentasjonsbane der tiltakshaver kort beskriver valgt løsning. Norsk datasenterindustri anbefaler også at det utvikles en standardisert og forenklet analysemetode for tilfeller der tiltakshaver kan dokumentere fravær av realistiske avtagere innenfor en definert radius, eller der lavtemperert varme krever uforholdsmessige investeringer hos mottaker.

Statsforvalteren i Innlandet ber om at det tydeliggjøres hvordan tiltakshavers analyse av nærliggende anlegg kan gjennomføres, og hvilket ansvar/forpliktelse de «nærliggende» anlegg vil ha i slike tilfeller.

6.1.4.3 Departementets vurdering

Departementet merker seg at det er bred støtte til de foreslåtte endringene.

Departementet støtter beskrivelsen av at mangel på avtagere av varmen i området rundt anlegget er en utfordring, og mener at de foreslåtte endringene vil kunne bidra til å avdekke mulige avtagere.

Departementet har merket seg innspillene fra flere høringsinstanser som tar til orde for økte krav til energifleksible oppvarmingsløsninger, herunder vannbåren varme, og som viser til at helelektrisk oppvarming kan utgjøre en barriere for effektiv utnyttelse av overskuddsvarme. Departementet peker på at krav til energifleksibel oppvarming i bygg reguleres gjennom byggteknisk forskrift (TEK), og dermed faller inn under ansvarsområdet til Kommunal- og distriktsdepartementet. TEK faller utenfor det foreliggende forslaget.

Departementet deler vurderingen av at geografisk nærhet til avtagere av varmen er avgjørende for å utnytte overskuddsvarmen, men mener at arealplanbetingede krav vil gi høy forvaltningsbyrde og risiko for forsinkelser. Kommunal samlokalisering og tidlig dialog er positivt, men er ikke tema for denne høringen og vil derfor ikke vurderes ytterligere.

Innspillet fra NVE, Fornybar Norge og Lunera om å avsette areal i reguleringsplaner etter plan- og bygningsloven er ikke tema for denne høringen og er derfor ikke vurdert ytterligere.

Departementet vil påpeke at de nye statlige planretningslinjene for klima og energi trådte i kraft 20. desember 2024, og at det er nødvendig å høste erfaringer fra hvordan disse fungerer i praksis.

Når det gjelder innspillet fra Norsk datasenterindustri og Green Mountain om analyseplikt der det allerede foreligger en beslutning om å utnytte egen overskuddsvarme, vil departementet vise til

forskrift om overskuddsvarme § 5 første ledd som sier at «Industrianlegg, datasenter og andre anlegg omfattet av energiloven § 7-2 første ledd bokstav b, e og f er unntatt plikten til å gjennomføre kost-nytteanalyser dersom det foreligger konkrete og dokumenterbare planer om å levere varmen til et fjernvarmenett». Departementet oppfatter innspillet fra Norsk datasenterindustri og Green Mountain til å knytte seg til egen bruk av overskuddsvarme, og vil vurdere dette i forbindelse med arbeidet med forskrift om overskuddsvarme.

Formuleringen «nærliggende anlegg» følger av energiloven § 7-3 første ledd bokstav d, og er ikke tydelig definert i forskrift om overskuddsvarme eller veilederen til forskriften. Departementet vil vurdere behovet for tydeliggjøring i forbindelse med endringer i forskriften. Tydeliggjøring kan også gjøres i oppdatering av veileder.

6.1.5 Krav om å utnytte overskuddsvarme

6.1.5.1 Forslaget i høringsnotatet

I henhold til energiloven § 7-4 annet ledd kan departementet i enkeltvedtak fastsette at et anlegg ikke kan bygges eller oppgraderes uten at overskuddsvarmen utnyttes, dersom kost-nytteanalysen viser at fordelene ved dette er større enn kostnadene. Dette gjelder i dag ikke anlegg som er nevnt i energiloven § 7-2 første ledd bokstav e og f, det vil si datasentre og andre anlegg med tilført elektrisk effekt. Kompetansen til å fatte vedtak om godkjenning av kost-nytteanalysen, herunder å stille vilkår om at overskuddsvarmen skal utnyttes, er delegert til NVE i forskrift om overskuddsvarme § 12.

I forurensningsforskriften og avfallsforskriften, som forvaltes av Miljødirektoratet, er det en generell plikt til å utnytte overskuddsvarme. Forurensningsforskriften § 36A-10 sier at driftsansvarlige i størst mulig grad skal sørge for å utnytte overskuddsenergi og legge til rette for at overskuddsenergi skal kunne utnyttes så lenge det er teknisk mulig. Avfallsforskriften § 10-10 har et tilsvarende krav; at forbrenningsanlegg skal utformes, bygges og drives slik at termisk energi utnyttes så langt det er praktisk gjennomførbart. Videre må virksomheter i forbindelse med søknader om utslippstillatelser beskrive energikilder, forbruk av energi og energi som genereres av virksomheten. Miljødirektoratet kan i forbindelse med utslippstillatelse sette krav til utnyttelse av overskuddsvarme eller tilrettelegging for fremtidig utnyttelse.

Departementet foreslo å innføre som hovedregel i energiloven § 7-4 annet ledd at anlegg som nevnt i § 7-2 første ledd ikke kan bygges eller omfattende oppgraderes uten at overskuddsvarmen utnyttes, dersom kost-nytteanalysen viser at fordelene ved dette er større enn kostnadene. Et slikt krav ville kunne føre til at spørsmålet om hvordan overskuddsvarme kan utnyttes blir et viktig premiss tidlig i planleggingen og slik bidra til at det gjøres valg i planprosessen som legger til rette for utnyttelse av overskuddsvarme. Departementet presiserte at det vil være analysen etter forskrift om overskuddsvarme § 9 første ledd, det vil si en bedriftsøkonomisk analyse, som skal legges til grunn for vurderinger av fordeler og kostnader.

Departementet presiserte at kravet var tenkt å gjelde så langt som det er teknisk mulig og at det ikke skulle medføre uforholdsmessig store kostnader for tiltakshaver. Selv om en kost-nytteanalyse viser at fordelene knyttet til å utnytte overskuddsvarmen er større enn kostnadene, kan ikke departementet utelukke at det kan være tilfeller der tiltakshaver likevel bør unntas fra kravet om å utnytte overskuddsvarmen. Departementet foreslo derfor et nytt tredje ledd i § 7-4 slik at departementet etter søknad i enkeltvedtak kan gi unntak fra kravet om utnyttelse av overskuddsvarme etter § 7-4 annet ledd.

Det ble vist til at den foreslåtte endringen ville bidra til bedre samsvar mellom energiloven og kravene som følger av forurensningsforskriften og avfallsforskriften, og at dette kunne gi tiltakshavere et mer enhetlig regelverk å forholde seg til. Det ble også vist til at det vil være naturlig med en koordinering mellom Miljødirektoratet og NVE når forurensningstillatelser og kost-nytteanalyser av mulighetene for å utnytte overskuddsvarme skal behandles.

Å fatte vedtak om at et anlegg ikke kan bygges eller oppgraderes uten at overskuddsvarmen utnyttes vil være ressurs- og tidkrevende, og krever samarbeid mellom ulike samfunnsaktører. Etter de foreslåtte endringene, hvor utnyttelse av overskuddsvarme vil være hovedregelen, jf. forslaget til endret § 7-4 annet ledd, vil myndighetenes rolle begrense seg til å fatte vedtak om unntak etter søknad, jf. forslaget til § 7-4 tredje ledd.

Departementet foreslo samtidig å fjerne dagens unntak i § 7-4 annet ledd annet punktum for datasentre og andre anlegg, jf. energiloven § 7-2 første ledd bokstav e og f. Departementet mente at plikten til å utnytte overskuddsvarme dersom fordelene er større enn kostnadene, burde gjelde alle anlegg som er omfattet av plik-

ten til å gjennomføre en kost-nytteanalyse, herunder datasentre og andre anlegg med tilført elektrisk effekt. Departementet viste til at bakgrunnen for dette er at de fleste nye anlegg som planlegges i Norge har behov for tilført elektrisk effekt, og i liten grad termisk effekt.

Unntakene for datasentre og andre anlegg ble innført i samsvar med forslag i Prop. 100 L (2022–2023), der det ble vist til at anlegg med tilført elektrisk effekt i utgangspunktet ikke var omfattet av kravet om kost-nytteanalyse etter det da gjeldende energieffektivitetsdirektiv. Energieffektivitetsdirektivet fra 2023 skiller ikke mellom anlegg med innført termisk og tilført elektrisk effekt. For norske forhold har dagens bestemmelse i § 7-4 annet ledd om at det kan fattes vedtak om at overskuddsvarme skal utnyttes, mindre betydning dersom datasentre og andre anlegg med tilført elektrisk effekt fortsatt skulle være unntatt. Departementet kunne derfor ikke se at det var grunnlag for å videreføre unntaket for datasentre og andre anlegg, og særbehandle anlegg med tilført elektrisk effekt.

Departementet presiserte at det ikke ble foreslått endringer i energiloven § 7-4 første ledd. Dette innebærer at en kost-nytteanalyse etter § 7-2 og § 7-3 fortsatt skal godkjennes av departementet før byggingen eller oppgraderingen settes i gang.

Det ble i forslaget til endret § 7-4 annet ledd lagt inn en presisering om «omfattende» oppgradering. Dette slik at bestemmelsen ville bringes i samsvar med § 7-2 første ledd, § 7-3 første ledd bokstav d og forslaget til ny bokstav f som alle viser til «omfattende» oppgradering. Det ble vist til at hva som menes med «omfattende oppgradering» er definert i forskrift om overskuddsvarme § 3, og at forslaget ikke ville innebære materielle endringer, kun en klargjøring.

6.1.5.2 Høringsinstansenes syn

Norsk bioenergiforening, Abelia, Elvia, Fornybar Norge, Hafslund, Hydro, Kraftfylka, Lenovo Norge, Lnett, LO, Lunera Energi, NITO, NVE, Norsk Fjernvarme, Statsforvalteren i Innlandet, Tensio og Tafford Kraftvarme støtter forslaget om en hovedregel om at anlegg ikke kan bygges eller omfattende oppgraderes uten at overskuddsvarmen utnyttes, dersom kost-nytteanalysen viser at fordelene ved dette er større enn kostnadene.

Norsk Industri fremhever at det er viktig at tolkningen og praktiseringen av regelverket ikke gir unødig hindre for industriutvikling i Norge.

Når det gjelder samsvar med annet regelverk, fremhever *Fornybar Norge* og *Lunera Energi* at

endringen bringer energilovens bestemmelser i samsvar med forurensningsforskriften og avfallsforskriften. *Lyse Neo* viser til at kravet i forslaget til endret § 7-4 annet ledd er betydelig svakere enn formuleringene i forurensningsforskriften § 36A-10 og avfallsforskriften § 10-10. *Lyse Neo* mener derfor at energiloven § 7-4 bør harmoniseres med forurensningsforskriften og avfallsforskriften. *Miljødirektoratet* vurderer at den foreslåtte endringen i energiloven § 7-4 annet ledd ikke kommer i konflikt med reguleringen eller oppfølgingen av direktoratets krav, men ser at det kan bli behov for koordinering mellom myndighetene for å sikre at kravene fungerer godt sammen.

Vedrørende unntaksbestemmelser, fremhever *Lnett* at det er fornuftig å fjerne unntakene for datasentre og andre anlegg ettersom dette er kunder som vil kunne ha anvendbar overskuddsvarme det vil kunne være fornuftig å utnytte sett fra et systemperspektiv. *Lunera Energi* stiller seg positiv til at det ikke skilles mellom anlegg med innfyrt termisk og tilført elektrisk effekt, og at det dermed heller ikke er naturlig å opprettholde unntak for datasentre og andre anlegg. Også *NITO* støtter fjerning av unntak for datasentre og industrianlegg, men peker på at unntak ved tekniske, sikkerhets- og beredskapsmessige og særlig samfunnsnyttige hensyn bør ivaretas og presiseres.

Fornybar Norge, *Lunera Energi* og *Teisen Vest borettslag* peker på at muligheten for enkeltvedtak om unntak fra krav i forskriften er en viktig sikkerhetsventil. *Miljøstiftelsen ZERO* mener det bør være mulig for tiltakshaver å søke om unntak fra kravet om kost-nytteanalyse i tilfeller der oppgraderinger kun har til hensikt å øke sikkerheten eller tilgjengelighet, og ikke øker varmeleveransen. *Teisen Vest Borettslag* påpeker at det fortsatt må være mulig å gi unntak i enkeltsaker der overskuddsvarme ikke kan utnyttes lønnsomt eller praktisk.

Når det gjelder anleggsdesign, ønsker *Fornybar Norge* og *Lunera Energi* at det skal settes krav om at anlegg skal utformes for best mulig ressursutnyttelse av overskuddsvarmen. *Lunera Energi* viser til at anleggsdesign er avgjørende for nyttbar varme, fordi temperaturen på varmen fra et anlegg er vel så avgjørende for kostnadseffektiv utnyttelse som mengden tilgjengelig varme. Ved væskekjølte anlegg vil overskuddsvarmen kunne utnyttes til fjernvarmenettet, mens ved luftkjølte anlegg vil temperaturen på overskuddsvarmen bli for lav til videre bruk.

Flere høringsinstanser har innspill knyttet til tidspunktet kost-nytteanalyse skal være godkjent

før bygging eller oppgradering kan settes i gang, jf. energiloven § 7-4 første ledd første punktum. *Green Mountain* og *Norsk datasenterindustri* viser til at det i praksis er uklart hva som menes med «før byggingen eller oppgraderingen settes i gang», og ber om en presisering i forskrift/veileder.

Norsk datasenterindustri påpeker at for datasentre kan større grunnarbeider, tomtetorbereidelse og infrastrukturtiltak gjennomføres lenge før endelig valg av varmeutnyttelsesløsning. *Oslo kommune* påpeker at krav om tidlig og systematisk vurdering av overskuddsvarme vil bidra til bedre områdeløsninger for energi, raskere gjennomføring og lavere samlet energibruk og at endringene kan styrke samarbeidet og samspillet mellom tiltakshavere, nettselskap, fjernvarmeaktører og lokale myndigheter. *Rørentreprenørene Norge* viser til at tiltakshavere, fjernvarmeselskap, rørentreprenører og lokale myndigheter må involveres tidlig i planleggingen for å lykkes med utnyttelse av overskuddsvarme.

Hafslund stiller spørsmål ved om krav om å gjennomføre kost-nytteanalysen tidlig i planleggingsfasen kan medføre at prosjekter som kunne ha vært lønnsomme med redusert usikkerhet i underlaget, ikke blir gjennomført.

NVE viser til at det etter gjeldende rett er tilstrekkelig at kost-nytteanalysen er godkjent rett før bygging eller oppgradering settes i gang. Den foreslåtte endringen om at overskuddsvarme som hovedregel må utnyttes ved positiv kost-nytte, vil kunne tvinge fram en tidligere vurdering av overskuddsvarme. Etter *NVEs* oppfatning kan det være grunn til å vurdere om energiloven § 7-4 første ledd første punktum burde endres til at kost-nytteanalysen må sendes inn på et tidligere tidspunkt enn det som følger av bestemmelsen i dag. Det kunne for eksempel vært et krav om at kost-nytteanalysen må være godkjent før det gjøres vesentlige investeringer.

SINTEF påpeker at det er av stor betydning når i planleggingsprosessen analysen gjennomføres. Dersom analysen utføres på et tidlig tidspunkt i planleggingen vil det kunne være førende for valg av tekniske løsninger, som igjen vil gjøre det lettere å hente ut overskuddsvarme på et høyere temperaturnivå og med lavere kostnad og kompleksitet.

Departementet har mottatt flere høringsinnspill som tar opp ulike utfordringer knyttet til lønnsomheten ved å utnytte overskuddsvarme. *Borregaard* peker på at tiltakshaverne av omfattede anlegg har stor egeninteresse av å utnytte overskuddsvarme, og erfarer at dette gjøres når

det er lønnsomt og teknisk mulig. *Fornybar Norge* og *Lunera Energi* påpeker at de foreslåtte endringene i praksis gjelder for større virksomheter og antar at de foreslåtte endringene vil være samsvarende med egeninteressen til disse virksomhetene.

Eyde-klyngen og *Oslo kommune* peker på utfordringer ved for lav lønnsomhet ved investeringer for utnyttelse av overskuddsvarme.

Norsk datasenterindustri, *Eyde-klyngen*, *Green Mountain* og *Hydro Aluminium* peker også på utfordringer med overskuddsvarmens temperatur. *Eyde-klyngen* påpeker at det kan være teknologisk vanskelig å nyttiggjøre seg energien ved kilden. *Hydro Aluminium* peker på at det blant annet finnes store termiske energibehov til tørkeprosesser, eksempelvis masse/treforedling, samt oppdrett og fôrproduksjon, og at disse prosessene kan tilpasses et lavere temperaturnivå, men at det krever kostbare ombygginger. *VKE* påpeker at faktorer som for eksempel overskuddsvarmens temperatur, påvirker om man enkelt kan utnytte overskuddsvarmen, ikke kun antall kWh. *Norsk datasenterindustri* viser til at overskuddsvarme fra datasentre er gjennomgående lavtemperert og krever omfattende mellomliggende teknologi før varmen kan utnyttes. I mange tilfeller vil det ikke finnes realistisk avtagere innenfor en rimelig radius. *Norsk datasenterindustri* mener derfor at datasentre ikke bør ha lavere terskel enn anleggstyper med mer anvendelige varmestømmer. Alternativt mener *Norsk datasenterindustri* at det må innføres en tydelig og praktisk anvendbar unntaksmekanisme for anlegg med lav varmekvalitet og fravær av realistiske avtakere, eks. i form av en forenklet standardisert analyse.

Departementet viser også til høringsuttalelsene om utfordringer med lønnsomhet i tilknytning til mangel på avtagere av varmen som omtalt i punkt 6.1.4.2.

Norsk datasenterindustri mener at det er urimelig at tiltakshaver pålegges en plikt de ikke selv kontrollerer fullt ut, og at manglende fremdrift hos mottaker innen definerte frister, bør gi midlertidig unntak automatisk, uten krav om nytt omfattende vedtak. *Norsk datasenterindustri* foreslår at tiltakshaver bør kunne oppfylle sin plikt ved å dokumentere at nødvendige avtaler er tilbudt, søknader sendt og en realistisk fremdriftsplan er forelagt tredjepart. Det vises til at utbygging av datasentre ikke må stanses eller forsinkes dersom eksterne forutsetninger uteblir. *Green Mountain* viser til at intensjonen bak forslaget om å gjøre utnyttelse av overskuddsvarme til en hovedregel er forståelig, men at den praktiske realiseringen

av overskuddsvarmeprosjekter ofte er betinget av forhold utenfor tiltakshavers kontroll. *Green Mountain* foreslår derfor at forslaget til endret § 7-4 annet ledd justeres slik at manglende fremdrift hos tredjepart, innen definerte frister, utløser automatisk midlertidig unntak uten behov for særskilt vedtak.

Norsk Bioenergiforening peker på at strukturen som trengs for å utnytte og distribuere overskuddsvarmen, er kapitalkrevende. I forlengelsen av dette kan manglende finansiering være en utfordring for å kunne utnytte overskuddsvarmen. *Statkraft* viser til at det i høringsnotatet til departementet er vist til at kravet om utnyttelse av overskuddsvarme er tenkt å gjelde «... så langt som det er teknisk mulig og ikke medføre uforholdsmessig store kostnader for tiltakshaver».

Statkraft mener at kravet om å utnytte overskuddsvarme må forutsette bedriftsøkonomisk lønnsomhet isolert sett både for aktøren som har overskuddsvarme, og den som nytter seg av denne, gitt at det ikke nødvendigvis er en og samme person som utnytter egen overskuddsvarme.

Lyse Neo peker på utfordringen med at beslutningen om utnyttelse av overskuddsvarme hviler på en bedriftsøkonomisk vurdering ettersom mange av nyttevirkningene av overskuddsvarme i stor grad kun er samfunnsmessige. *Lyse Neo* viser til at dersom en kunne synliggjøre og gjøre det mulig å realisere de samfunnsmessige konsekvensene i de bedriftsøkonomiske analysene ville dette styrket sammenhengen mellom målene med energiloven og virkemiddelet kost-nytteanalyse som foreslås som beslutningsgrunnlag. *Oslo kommune* understreker viktigheten av at kost-nytteanalysene inkluderer andre effekter enn økonomi, slik som miljøeffekter og HMS-risiko.

Fornybar Norge, *Hafslund*, *Hydro*, *Kraftfylka*, *Lunera Energi*, *Norsk datasenterindustri*, *Norsk Fjernvarme* og *Tafford Kraftvarme* peker på utfordringer med tilgjengelig infrastruktur og dårlig lønnsomhet for fjernvarmeaktører. *Stack Infrastructure* oppgir at de ved flere anledninger har tilbudt overskuddsvarme til kommuner, uten positiv respons. *Stack Infrastructure* mener dette skyldes delvis manglende kompetanse og finansiering hos kommunene til å etablere fjernvarmeinfrastruktur.

Bulk, *Green Mountain*, *Kraftfylka*, *Lenovo Norge*, *Norsk bioenergiforening*, *Norsk datasenterindustri*, *Norsk Fjernvarme*, *Rørentreprenørene Norge*, *Tafford Kraftvarme* og *Teisen Vest Borettslag* mener det er behov for incentiver eller egnede støtteordninger f.eks. til investeringer i infrastruktur, varmevekslere, varmepumper og styrings- og målesystemer. Dette kan skje ved å utvide Enovas

eksisterende ordninger. *Lunera Energi* fremhever at hvorvidt den mulige varmeressursen er konstant eller fluktuerende vil være avgjørende for om en tilknytning vil være lønnsom. *SINTEF* påpeker at prioritering av næringsrettet forskning innen energieffektivisering vil bidra til utvikling av teknologi for å utnytte overskuddsvarme, som igjen kan gi flere prosjekter som passer inn i Enovas støtteordninger. Bulk viser til at dette vil redusere kapitalkost og risiko, slik at samfunnsnyttige prosjekter kan realiseres.

Kraftfylka, Lenovo Norge, Norsk bioenergiforening, Norsk Fjernvarme, Miljøstiftelsen ZERO og Tafford Kraftvarme ber om at etableringer med investeringer i overskuddsvarme bør prioriteres i kraftkøen. *Lenovo Norge* fremhever at støtteordninger kan ta form enten gjennom investeringsstøtte, differansekontrakter eller gunstige låneordninger.

Statkraft påpeker at det er uklart hvem som har ansvar for eierskap og drift av anlegg for utnyttelse og distribusjon av overskuddsvarme og savner en mer eksplisitt avgrensning av hva som menes med uforholdsmessig, da det fremstår noe uklart hvor grensen går for tiltakshavers påfølgende investeringer. *Statkraft* mener det vil være uforholdsmessig om en tiltakshaver ved positiv kost-nytteanalyse må investere i betydelig infrastruktur for distribusjon av overskuddsvarme utenfor eget anlegg, men at det kan være forholdsmessig at tiltakshaver legger til rette for at slik infrastruktur kan kobles til sitt anlegg.

Bulk, Lenovo Norge, Miljøstiftelsen ZERO og Stack Infrastructure etterspør at departementet etablerer prinsipper for deling av kostnader og ansvar. Bulk viser også til at det bør etableres tydelige prinsipper for hvordan kostnader til tilkobling og infrastruktur skal fordeles mellom datasenter, fjernvarmeselskap og kommune, og mener det kan oppstå uenighet og forsinkelser uten slike prinsipper, og at det kan bli urimelig dyrt for en part. Bulk mener derfor at det bør utarbeides en modell eller veileder for kostnadsdeling i tilkoblingsprosjekter.

Miljøstiftelsen ZERO viser til at det i høringsnotatet ikke er tydelig definert hvem som skal ta kostnaden ved investeringer i infrastruktur knyttet til utnyttelse av overskuddsvarme. *Miljøstiftelsen ZERO* mener det er nødvendig med en rettferdig kostnadsdeling mellom fjernvarmeaktørene, industrien og kommunene, og at dette bør utredes og være tydelig definert før forslaget gjennomføres. *Lenovo Norge* anbefaler også klare og forutsigbare prinsipper for kostnadsdeling mellom datasentre, kommuner og fjernvarmeselskaper.

Strand kommune mener at forslaget kan øke prosjektrisikoen og foreslår et alternativt krav for tiltakshaver til å gjøre overskuddsvarmen tilgjengelig i et definert grensepunkt for bruk når en framtidig avtaker er på plass. *Strand kommune* mener det ved positiv kost-nytte bør stilles krav om tilrettelegging for bruk av varmen, men ikke om at virksomheten selv skal utnytte den utover vanlig oppvarming.

Bulk, Norsk datasenterindustri og Strand Kommune ønsker at det fastsettes krav til behandlingstid for NVE, både ved godkjenning av kost-nytteanalysene og ved søknader om unntak fra plikten til å utnytte overskuddsvarme. Bulk peker på at dette kan redusere fremdriftsrisikoen.

Bulk, Green Mountain, Lenovo Norge og Strand kommune ber om at det utarbeides en standardisert metode for hvordan kost-nytteanalysen skal gjennomføres. Bulk viser til at metoden bør omfatte føringer for økonomiske forutsetninger som diskonteringsrente, levetid og hvilke kostnader som skal inngå i analysen. Det vises til at man uten en standardisering risikerer ulik praksis, usikkerhet og uforutsigbarhet for tiltakshavere. *Green Mountain* anbefaler også en tydelig metodikk for kost-nytteanalysen med standardiserte økonomiske forutsetninger for å unngå skjønn og risiko for uenighet, og mener at det bør fastsettes klare tidsfrister, milepæler og fordelingsprinsipper for kostnader og risiko. *Lenovo Norge* anbefaler utvikling av standardisert metodikk, enhetlige økonomiske parametere og tydelige krav til dokumentasjon for å sikre forutsigbarhet og redusere kostnader for tiltakshavere. *Oslo kommune* fremhever at standardiserte maler for analyser vil gjøre det enklere og mer effektivt å oppfylle krav til dokumentasjon. Kommunen ønsker at malen skal inkludere etablering av geotermos, krav til dokumentasjon av dialog med avtaker og praktisk veiledning for samhandling med kommuner.

Bulk, Lenovo Norge og Norsk datasenterindustri anbefaler at det etableres en samordnet behandlingssøype mellom relevante myndigheter for saker som gjelder overskuddsvarme, slik at tiltakshaver kan forholde seg til en koordinert prosess, og det ikke oppstår motstridende krav eller unødvendige forsinkelser. *Green Mountain* anbefaler klare frister for dialog med lokal og regional myndighet, nettselskap og fjernvarmeselskap i forkant av innsendelse av analyse, slik forskriften om overskuddsvarme forutsetter, men med tydelige forventninger til substans i svar og konsekvenser ved manglende svar. *Strand kommune* ønsker tydelige rammer for samhandling mellom aktører og kommune.

Buskerud fylkeskommune forventer at NVE øker bruk av samråd som metode for saksbehandlingen sin, som følge av forslaget til lovendringer. Det vises til at dette vil kunne bidra til bedre energi- og arealplanlegging, og at lokal og regional kunnskap brukes aktivt inn i saksbehandlingen til NVE. Dette vil kunne gi beslutninger som er bedre opplyst og tilpasset lokale og regionale hensyn.

Bulk og Norsk datasenterindustri, foreslår også at det utarbeides en standardisert mal for datautveksling mellom datasenter, offentlige aktører og fjernvarmeselskap. Bulk viser blant annet til at en slik mal vil gjøre det enklere å vurdere og realisere varmeutnyttelse fra datasentre, ved at alle nødvendige tekniske og driftsmessige opplysninger deles på en standardisert måte.

6.1.5.3 Departementets vurdering

Departementet merker seg innspillet fra Lyse Neo om at energiloven § 7-4 annet ledd oppstiller et svakere krav enn forurensningsforskriften og avfallsforskriften, men legger avgjørende vekt på Miljødirektoratets vurdering av at den foreslåtte endringen i energiloven § 7-4 ikke kommer i konflikt med direktoratets regulering eller oppfølgingen av krav. Departementet har også merket seg innspillene fra Fornybar Norge og Lunera Energi om at den foreslåtte endringen bringer energiloven i samsvar med forurensningsforskriften og avfallsforskriften. Departementet opprettholder forslaget til endret annet ledd i energiloven § 7-4.

Departementet har merket seg at flere høringsinstanser er positive både til forslaget om å fjerne unntakene for datasentre og andre anlegg, og til forslaget om nytt tredje ledd i § 7-4 slik at det etter søknad ved enkeltvedtak kan gjøres unntak fra kravet i § 7-4 annet ledd om at anlegg ikke kan bygges eller omfattende oppgraderes uten at overskuddsvarmen utnyttes, dersom analysen viser at fordelene ved dette er større enn kostnadene.

Departementet viser til sin vurdering av unntak for sikkerhet og beredskap i punkt 6.1.3.3.

Departementet mener at et bindende krav til anleggsutforming ikke er et hensiktsmessig virkemiddel. Et slikt krav vil innebære teknologivalg fastsatt i regelverk, og kan begrense virksomhetenes fleksibilitet til å velge løsninger som er teknisk, økonomisk og driftsmessig optimale for det enkelte anlegg.

Departementet har merket seg at det er flere innspill til på hvilket tidspunkt kost-nytteanalysen

skal gjennomføres. Departementet vil vise til at det ikke er satt en grense på hvor tidlig kost-nytteanalysen kan sendes inn og at tiltakshavere etter de foreslåtte endringene dermed bør ha tilstrekkelig tid til å få utarbeidet en analyse og få denne godkjent av NVE.

Det følger av energiloven § 7-4 første ledd at analysen skal godkjennes av departementet «før byggingen eller oppgraderingen settes i gang». Den samme formuleringen er brukt i forskrift om overskuddsvarme § 12 første ledd. Det er ikke foreslått endringer i energiloven § 7-4 første ledd. Departementet ser at det kan være behov for å klargjøre hva som konkret menes med dette, og vil komme tilbake til dette i forbindelse med forslag til endringer i nevnte forskrift, samt veilederen til forskriften.

Departementet har merket seg at NVE mener det kan være grunn til å vurdere om energiloven § 7-4 første ledd første punktum burde endres til at kost-nytteanalysen må sendes inn på et tidligere tidspunkt enn det som følger av bestemmelsen i dag. Departementet vil påpeke at forslaget som har vært på høring ikke omfatter endringer i energiloven § 7-4 første ledd. Eventuelle endringer i nevnte bestemmelse vil kreve en ny høring.

Departementet har forståelse for at det kan være utfordringer med lønnsomhet knyttet til utnyttelse av overskuddsvarme, både pga. temperatur, mangel på avtagere av varmen og nærhet til infrastruktur. Departementet vil også fremheve forslaget til nytt tredje ledd i energiloven § 7-4 om at departementet i enkeltvedtak kan gi unntak fra kravet om utnyttelse etter søknad.

Departementet vurderer at disse forholdene kan beskrives i kost-nytteanalysen og benyttes for å avgrense analysen, og dermed redusere den administrative byrden. Departementet vurderer også at kost-nytteanalysen nettopp kan synliggjøre muligheter for utnyttelse av overskuddsvarme ved eksempelvis installering av mellomliggende teknologi som varmepumpe eller akkumulering.

Departementet merker seg innspillene fra Norsk datasenterindustri og Green Mountain om at den praktiske realiseringen av overskuddsvarmeprosjekter ofte er betinget av forhold utenfor tiltakshavers kontroll. Departementet merker seg også innspillene fra Norsk Bioenergiforening om at manglende finansiering være en utfordring for å kunne utnytte overskuddsvarmen. Departementet kan ikke utelukke at det kan være grunner til at tiltakshavere ikke ønsker å utnytte overskuddsvarmen ved sitt anlegg, selv om en kost-nytteanalyse viser at fordelene knyttet til å utnytte overskuddsvarmen er større enn kostnadene. Som presisert i hørings-

forslaget er kravet om utnyttelse tenkt å gjelde så langt det er teknisk mulig og ikke medfører uforholdsmessig store kostnader for tiltakshaver. Departementet foreslo derfor et nytt tredje ledd i § 7-4 slik at departementet etter søknad i enkeltvedtak kan gi unntak fra kravet om utnyttelse av overskuddsvarme etter § 7-4 annet ledd.

Departementet har merket seg innspillene som peker på at beslutninger om utnyttelse av overskuddsvarme baseres på bedriftsøkonomiske vurderinger, samtidig som flere av nyttevirkningene i hovedsak vil være samfunnsmessige. Vurderingen til departementet er at krav som i praksis påfører enkeltaktører kostnader utover egen bedriftsøkonomisk nytte, vil kunne innebære en uforholdsmessig byrde. Departementet vil samtidig fremheve at analysedelen av kost-nytteanalysen i henhold til forskriften om overskuddsvarme § 7 og § 9 tredje ledd skal inneholde en enkel beskrivelse av prosjektet i et samfunnsøkonomisk perspektiv, inkludert ikke-prissatte virkninger.

Forslaget som har vært på høring omfatter ikke økonomiske støtteordninger. Departementet viser samtidig til at Enova i dag har flere programmer rettet mot overskuddsvarme. Rammene for Enovas ordninger følger av EØS-avtalens regler om statsstøtte, og prosjekter/tiltak som gjennomføres for å oppfylle lovpålagte krav kan ikke motta statsstøtte. Forutsatt at det ikke er snakk om prosjekter/tiltak for å gjennomføre lovpålagte krav, kan Enovas investeringsstøtte tildeles for at prosjekter/tiltak skal oppnå nødvendig lønnsomhet. Enovas virkemidler skal bidra til varige markedsendringer og evalueres og justeres jevnlig.

Departementet har merket seg at noen høringsinstanser etterlyser tydeligere prinsipper for kostnads- og ansvarsdeling ved pålegg om utnyttelse av overskuddsvarme etter en positiv kost-nytteanalyse. Departementet vil påpeke at det er tiltakshaver selv som er ansvarlig for å oppfylle kravene i energiloven og forskrift om overskuddsvarme. Ulike aktører vil vurdere kostnader, risiko og alternativbruk av kapital forskjellig, og en statlig regulering av dette er ikke hensiktsmessig. Departementet kan ikke se at det er hensiktsmessig å etablere overordnede prinsipper for kostnadsdeling.

I veilederen til forskrift om overskuddsvarme oppgir NVE at normal saksbehandlingstid antas å være under seks uker. Departementet kan ikke se at det er behov for, eller hensiktsmessig, å fastsette krav om behandlingstid i loven. Rask saksbehandling i NVE forutsetter at kost-nytteanalysen inneholder alle opplysningene forskriften krever.

Tilgang på overskuddsvarme og forutsetningene for lønnsom utnyttelse varierer betydelig mellom sektorer, geografiske områder og enkeltprosjekter. Et generelt regelverk eller standardiserte forretningsmodeller vil derfor ha begrenset treffsikkerhet og kan i praksis føre til løsninger som ikke er lønnsomme.

6.1.6 Terminologi

6.1.6.1 Forslaget i høringsnotatet

Departementet foreslo en noe endret terminologi.

Overskriften i energiloven § 7-2 ble foreslått endret fra «Anlegg som omfattes av plikten til å gjennomføre kost-nytteanalyse» til «Plikt til å gjennomføre en kost-nytteanalyse av mulighetene for å utnytte overskuddsvarme». Forslaget ville ikke innebære materielle endringer og var ment som en klargjøring.

Det ble også foreslått at «samlet innfyrt termisk effekt» og «samlet tilført elektrisk effekt» skulle endres til «gjennomsnittlig årlig samlet energitilførsel» for termiske kraftverk, industrianlegg og andre anlegg, jf. energiloven § 7-2 første ledd bokstavene a, b og f. Bakgrunnen for forslaget var at det er ønskelig å bruke et uttrykk for samlet effekt som omfatter både tilført elektrisk effekt og innfyrt termisk effekt, slik at ulike energikilder likestilles i størst mulig grad. Beregningen av effekt kommer fram ved å dele tilført energi på antall driftstimer. Etter dagens regelverk vil enkelte anlegg som både har tilført elektrisk effekt og innfyrt termisk effekt kunne komme under terskelverdiene når effektene beregnes hver for seg. Disse anleggene vil etter forslagene til endringer omfattes av plikten til å gjennomføre en kost-nytteanalyse dersom den samlede energitilførselen tilsier at anlegget er over terskelverdien. Departementets vurdering var at forslaget til endring av terminologi ville bidra til en klargjøring, samt føre til at noen flere anlegg ville bli omfattet av plikten om å gjennomføre kost-nytteanalyse. Det er gjort en tilsvarende presisering i energieffektivitetsdirektivet fra 2023.

I forskrift om overskuddsvarme er det i § 3 fjerde ledd presisert at det med «fjernvarmeanlegg og fjernkjøleanlegg» i energiloven § 7-2 bokstav c menes fjernvarmenett og fjernkjølenett. Det er ikke oppstilt noen effektgrense for slike nett, jf. energiloven § 7-2 første ledd bokstav c. Dette er i motsetning til energiproduksjonsanlegg, jf. energiloven § 7-2 første ledd bokstav d. I henhold til forskrift om overskuddsvarme § 5 annet ledd er en rekke fjernvarmenett og fjernkjølenett unntatt plik-

ten til å gjennomføre kost-nytteanalyse. Departementet mente det var behov for å skille nett-anlegget/rørsystemet fra energiproduksjonsanlegget, og dette er ble angitt som bakgrunn for de foreslåtte endringene fra «fjernvarmeanlegg» og «fjernkjøleanlegg» til «fjernvarmenett» og «fjernkjølenett» i henholdsvis energiloven § 7-2 første ledd bokstavene c og d og § 7-3 bokstav d.

For datasentre foreslo departementet at «samlet tilført elektrisk effekt» skulle endres til «samlet nominell effekt», jf. energiloven § 7-2 første ledd bokstav e. Begrunnelsen for den foreslåtte endringen var at det i praksis hadde vist seg vanskelig å beskrive nærmere hvordan «samlet tilført elektrisk effekt» skal defineres. Det ble vist til at NVE hadde opplyst at det i planleggingsfasen er vanskelig å si noe om hvor mye tilført elektrisk effekt et datasenter kommer til å benytte, da lasten kan variere. I arbeidet med veilederen til forskrift om overskuddsvarme, konkluderte NVE med at omsøkt eller avtalt effektuttak fra nett skal være utslagsgivende. Omsøkt eller avtalt effektuttak gir et uttrykk for «hovedsikringens» maksimale grense, og departementet mente at anleggets faktiske effektbehov ved normal drift burde være utslagsgivende. Formuleringen «samlet nominell effekt» peker på det installerte utstyrets merkeeffekt, som er en verdi som angir utstyrets effektforbruk ved normal (nominell) drift. I et datasenter vil samlet nominell effekt være merkeeffekten til alt installert utstyr summert. Det ble vist til at det er gjort en tilsvarende presisering i energieffektivitetsdirektivet fra 2023.

Departementet presiserte at det for energiproduksjonsanlegg ikke ble foreslått endringer i bruken av terminologi, det vil si at «samlet innfyrt termisk effekt» videreføres. I Norge vil anlegg som faller inn under denne bestemmelsen, hovedsakelig være varmesentraler som planlegges tilknyttet eksisterende eller nytt fjernvarmenett. Dette kan eksempelvis være biooljekjeler, biogass, pellets eller flisfyringsanlegg. For å ikke pålegge energiproduksjonsanlegg, uten praktisk mulighet til å utnytte overskuddsvarme, en unødvendig byrde foreslo ikke departementet å endre terminologi fra «samlet innfyrt termisk effekt» til «gjennomsnittlig årlig samlet energitilførsel» for energiproduksjonsanlegg.

Fjernvarme- og fjernkjølenett har etter forskrift om overskuddsvarme § 5 annet ledd unntak fra kravet om å gjennomføre en kost-nytteanalyse. Unntaket gjelder dersom det ikke finnes kilder til anvendbar overskuddsvarme innen en avstand på 2 km i luftlinje fra nettet eller dersom etterspørse-

len etter varme og/eller kjøling vil være mindre enn 10 GWh per år. Unntaket avgrenser kravet om analyse til tilfeller hvor det kan være reell mulighet til å fremme økt utnyttelse av overskuddsvarme, da dette er avhengig av lokaliseringsbeslutningen. Tilsvarende unntak er ikke gitt for energiproduksjonsanlegg med innfyrt termisk effekt.

En eventuell endring ville medført at bestemmelsen også ville ha omfattet energiproduksjonsanlegg som planlegges i eksisterende fjernvarme- og fjernkjølenett som bruker elektrisitet (f.eks. varmepumper). Departementet la til grunn at en tiltakshaver som planlegger et nytt energiproduksjonsanlegg i et eksisterende fjernvarme- eller fjernkjølenett, som regel først vil undersøke om det finnes alternative overskuddsvarmekilder i nærheten, også uten å være pålagt å foreta slike undersøkelser. En utvidelse av anvendelsesområdet for bestemmelsen om energiproduksjonsanlegg som planlegges tilknyttet eksisterende fjernvarme- eller fjernkjølenett, ville etter departementets vurdering i liten grad være egnet til å øke utnyttelsen av overskuddsvarme.

I energiloven § 7-3 første ledd bokstav d foreslo departementet også en språklig presisering ved å legge til ordet «oppført». Det ble vist til at dette ikke innebærer materielle endringer. Det vil si at § 7-3 første ledd bokstav d ble foreslått å lyde som følger: «å utnytte overskuddsvarme fra nærliggende anlegg og datasentre når nye fjernvarme- eller fjernkjølenett planlegges *oppført*, eller anlegg for energiproduksjon i eksisterende fjernvarme- eller fjernkjølenett planlegges oppført eller omfattende oppgradert.»

6.1.6.2 Høringsinstansenes syn

Hydro, Fornybar Norge, Lunera Energi, NVE, Norsk Industri og *SINTEF* støtter de foreslåtte endringene i terminologi.

SINTEF fremhever at det er svært positivt at forslaget i større grad legger opp til å likestille ulike energibærere, ettersom dette er i tråd med utviklingen i energisystemet for øvrig. Også *Fornybar Norge* og *Lunera Energi* mener det er positivt at ulike energikilder likestilles i større grad enn i dag og, støtter at terminologien for energiproduksjonsanlegg ikke endres.

Abelia, Bulk og Lenovo Norge viser til at det er avgjørende at terskelen og hva som menes med «samlet nominell effekt» klargjøres, og Bulk har en rekke konkrete forslag til presiseringer. *Green Mountain* støtter forslaget om å bruke «samlet nominell effekt», og anbefaler at det oppstilles en entydig definisjon av hvilke komponenter som

inngår og hvordan redundans (N+1/N+2) hensyntas, for å sikre likebehandling og forutsigbarhet.

Green Mountain ser også nytten i å bruke «gjennomsnittlig årlig samlet energitilførsel» for enkelte anleggstyper for å likestille elektrisk og termisk energi, men ber om at konsekvensen for anlegg med kombinerte energibærere vurderes nøye for å unngå at marginale tilfeller utilsiktet faller inn under analyseplikten uten reell mulighet til varmeutnyttelse.

6.1.6.3 Departementets vurdering

Departementet har merket seg at de fleste høringsinstansene støtter de foreslåtte endringene i terminologi, og departementet opprettholder derfor forslagene.

Som omtalt i punkt 6.1.2.3 mener departementet at terskelverdiene bør tas ut av energiloven § 7-2, og innarbeides i forskrift om overskuddsvarme. Departementet vil komme tilbake til innspillene fra Abelia, Bulk og Lenovo Norge i forbindelse med arbeidet med å endre nevnte forskrift, samt eventuelt veilederen til forskriften. Forslag til endringer i forskriften vil bli sendt på høring på vanlig måte.

Når det gjelder formuleringene «gjennomsnittlig årlig samlet energitilførsel», «samlet nominell effekt» og «samlet innfyrt termisk effekt» vil departementet komme tilbake til dette i forbindelse med et forslag til endret forskrift om overskuddsvarme. Forskriftsendringen vil bli sendt på høring på vanlig måte. Det kan også være aktuelt å justere veilederen til forskriften.

6.1.7 Øvrige innspill

6.1.7.1 Høringsinstansenes syn

Borregaard, Norsk bioenergiforening, Norsk Fjernvarme og Norsk Industri viser til utfordringer med parallelle og til dels overlappende regelverk, og ber om at departementet ser disse regelverkene i sammenheng. Norsk bioenergiforening understreker at dette påvirker attraktiviteten for nye bedrifter til å etablere seg innen overskuddsenergi.

Både *Norsk Industri* og *Borregaard* viser videre til at ISO 50001 energiledelse allerede omfatter et opplegg for å vurdere utnyttelse av overskuddsvarme, og at bedrifter som er sertifiserte, bør kunne slippe utredningsplikten. *Borregaard* peker på at for disse vil utredning inngå som en naturlig del av arbeidet med energiledelse og utnyttelse av spillvarme.

Borregaard og Norsk Industri er samtidig generelt bekymret for at de foreslåtte endringene vil medføre merarbeid både for industrien og NVE hva angår dokumentasjon og vurderinger. Videre påpeker *Buskerud fylkeskommune* at nye eller endrede oppgaver fra staten, som ikke følges av særskilt finansiering, bidrar til økt press på tjenestenivået i kommunal sektor. *Teisen Vest Borettslag* ser en risiko for at økte krav til kost-nytteanalyser og utnyttelsesplikt kan gi høyere kostnader for anleggseiere som veltes over på kunder som kjøper overskuddsvarme.

Enkelte høringsinstanser peker på behovet for å ha offentlig tilgjengelig informasjon om tilbydere og etterspørre av overskuddsvarme. *Asplan Viak* etterlyser et nasjonalt overskuddsvarmekart, ettersom det ikke finnes en samlet, nasjonal oversikt som viser hvor overskuddsvarme oppstår og hvor potensielle motakere befinner seg, og mener dette er en betydelig barriere. *Hafslund* støtter at oppsummeringsdelen av kost-nytteanalysen er tenkt brukt som åpen tilgjengelig informasjon, og mener at temperaturforhold, effekt/varme og varighet i prosjektene må offentliggjøres dersom offentliggjøring av informasjon ikke er regulert av andre forhold. *Oslo kommune* påpeker at det å gjøre data om overskuddsvarme offentlig tilgjengelig så snart tiltakshaver har rapportert inn dataene, kan bidra til at overskuddsvarme og lokalisering behandles helhetlig i planprosesser.

Hafslund og Oslo kommune opplyser at det for Oslo kommune er utviklet et energikart som sammenstiller tilgjengelige data om lokale energiløsninger. Energikartet er ment for bruk i kommunale planprosesser og fungerer som et verktøy for dialog mellom planmyndighet, nettselskap, fjernvarmeselskap og utbyggere ved energiplanlegging i Oslo. Løsningen er åpent tilgjengelig, og informasjonen i energikartet er blant annet basert på informasjon fra NVE og kommunens vurderinger basert på matrikkelkoder.

NVE viser til at departementet har gitt NVE i oppgave å vurdere etableringen av en frivillig innmeldingsordning for anlegg med tilgjengelig overskuddsvarme og at NVE er i gang med dette arbeidet. Samtidig mener NVE at dersom en frivillig innmeldingsordning viser seg å ikke være tilstrekkelig effektiv, bør det vurderes en forenklet meldeplikt for anlegg med forbruk over vanlig forbruk, men under terskelverdiene. *Møre og Romsdal fylkeskommune* støtter NVE sin anbefaling om å innføre forenklet meldeplikt.

Miljødirektoratet har i sin høringsuttalelse vist til at utnyttelse av overskuddsvarme kan gi til-

deling av vederlagsfrie kvoter til virksomheter som er omfattet av klimavotesystemet.

6.1.7.2 Departementets vurdering

Departementet er kjent med at det finnes flere regelverk som berører anlegg som kan utnytte overskuddsenergi, men mener at disse i hovedsak ivaretar ulike formål og derfor ikke uten videre kan samordnes eller forenkles uten å svekke måloppnåelsen. Forslagene i denne proposisjonen er uansett avgrenset til endringer i energiloven.

For en vurdering av den administrative byrden for tiltakshavere av anlegg og andre viser departementet til punkt 7.1 om økonomiske og administrative konsekvenser for utnyttelse av overskuddsvarme.

Departementet tar høringsinnspillene om at det kan være fordelaktig å offentliggjøre informasjon om tilbydere og etterspørre av overskuddsvarme til etterretning. Departementet viser til at NVE har en nettbasert kartløsning som viser hvor kilder til overskuddsvarme finnes, og til at NVE har planer om å utvikle denne løsningen videre.

6.2 Automatiske styringssystemer

6.2.1 Forslaget i høringsnotatet

Departementet foreslo en endring i energiloven som innfører krav til automatiske styringssystemer for varme- og klimaanlegg i bygninger med høyt varme- eller kjølebehov, der dette er teknisk og økonomisk gjennomførbart. Formålet var å legge til rette for effektivisering i yrkesbygg gjennom bedre styring av energibruk. Det ble foreslått at departementet kan gi nærmere bestemmelser i forskrift. Departementet legger opp til at forskriften skal spesifisere at kravet, i tråd med bygningsenergidirektivet fra 2018, skal gjelde for yrkesbygg.

Departementet foreslo at plikten for bygnings-eier skal fremgå direkte av energiloven, gjennom et nytt tredje ledd i loven § 8-4, men at den nærmere avgrensningen av hvilke bygg som er omfattet av kravet, og nærmere bestemmelser om innholdet i kravet, fastsettes i forskrift. Forslag til forskrift vil bli sendt på offentlig høring på vanlig måte.

Som følge av at virkeområdet til energiloven § 8-4 utvides, foreslo departementet også å endre overskriften til bestemmelsen.

Kravet i bygningsenergidirektivet fra 2018 er formulert til å gjelde alle yrkesbygninger med

varme- og klimaanlegg med samlet effekt på over 290 kW. Kravet gjelder i dag i EU-landene. Departementet legger opp til å bruke samme definisjon av yrkesbygg som i energimerkeforskriften § 3 bokstav c der yrkesbygg er definert som en offentlig eller privat eid bygning eller del av bygning som utgjør en selvstendig enhet, og som ikke benyttes til boligformål. Varme- og klimaanlegg omfatter systemer for oppvarming, kjøling og ventilasjon.

Bestemmelsene i artikkel 14 nr. 4 og artikkel 15 nr. 4 i bygningsenergidirektivet fra 2018 krever ikke at alle yrkesbygg med varme- og klimaanlegg med en samlet effekt på over 290 kW må installere automatiske styringssystemer. Kravet gjelder kun der automatiske styringssystemer er teknisk og økonomisk gjennomførbart. Det er ingen nærmere definisjon i direktivet av hva som anses som teknisk og økonomisk gjennomførbart. Departementet legger til grunn at tiltaket minst må være økonomisk lønnsomt å gjennomføre, og teknisk mulig. Departementet legger opp til at det er byggeier som skal gjennomføre vurderingen av hva som er teknisk og økonomisk gjennomførbart. NVE vil føre tilsyn.

Bygningsenergidirektivet fra 2018 stiller enkelte krav til hva automatiske styringssystemer skal innebære. Det skal være i stand til å overvåke, registrere og ha mulighet til å tilpasse energiforbruket og mulighet for kontakt med andre tekniske bygningsinstallasjoner. Ifølge NVE kan automatiske styringssystemer i praksis være en kombinasjon av sentral driftskontroll (SD-systemer) og energioppfølgingssystem (EOS). SD-systemer automatiserer og forenkler den manuelle styringen av driften og EOS kan overvåke og analysere energieffektivitet. NVE antar at de aller fleste nye bygg med varme- eller kjølebehov over 290 kW allerede har slike styringssystemer, og dermed oppfyller kravet som nå foreslås lovfestet.

I eldre bygninger kan det være nødvendig med utskifting eller oppgradering av utstyr og infrastruktur for å installere automatiske styringssystemer. I noen tilfeller kan hele driftssystemet (SD-systemer) måtte skiftes ut for å innfri kravet. Det vil igjen kunne utløse søknadsplikt etter plan- og bygningsloven. Det samme er tilfelle dersom installasjon av et styringssystem innebærer arbeider som i seg selv er søknadspliktig, som for eksempel inngrep i bærekonstruksjonen eller brannskillende konstruksjon. Her må kostnadene ved slike tiltak inngå i vurderingen av om installasjonen vil være teknisk og økonomisk gjennomførbart.

Installering av automatiske styringssystemer for varme og kjøling i større bygninger kan med-

føre en reduksjon i energibruk og -kostnader. Forutsetningen om teknisk og økonomisk gjennomførbarhet innebærer at kravet vil kunne gjennomføres med lav økonomisk belastning, og legger til rette for installering av styringssystemer som eier eller bruker av bygningene selv vil ha interesse av.

6.2.2 Høringsinstansenes syn

Grønn Byggallianse, NHO Elektro, Norsk Eiendom og Rådgivende Ingeniørers Forening (RIF) støtter alle innføringen av krav til automatiske styringssystemer for varme- og klimaanlegg i bygninger

med høyt varme- eller kjølebehov, der dette er teknisk og økonomisk gjennomførbart. Disse høringsinstansene peker på at slike systemer vil sikre god og effektiv drift av bygg. Videre peker flere av høringsinstansene på forhold som bør tydeliggjøres og avklares i forskrift.

6.2.3 Departementets vurdering

Departementet har merket seg at høringsinstansene støtter forslaget om innføring av krav til automatiske styringssystemer. Departementet opprettholder derfor forslaget uten endringer fra forslaget i høringsnotatet.

7 Økonomiske og administrative konsekvenser

7.1 Overskuddsvarme

Kost-nytteanalysene kan bringe prosjektutviklere i kontakt med aktuelle avtakere av overskuddsvarmen, og avdekke potensielt lønnsomme prosjekter. Dette kan videre gi bedre utnyttelse av overskuddsvarme. Dersom overskuddsvarmen blir utnyttet kan det også bidra til et positivt omdømme.

Å utarbeide en kost-nytteanalyse innebærer en økonomisk og administrativ kostnad for tiltakshaver. Kravene til kost-nytteanalysens innhold er beskrevet nærmere i forskrift om overskuddsvarme. Kost-nytteanalysen skal bestå av en oppsummeringsdel og en analysedel. Analysedelen skal i henhold til forskriften § 9 inneholde både en bedriftsøkonomisk analyse og en enkel beskrivelse av prosjektet i et samfunnsøkonomisk perspektiv.

Departementet ba i høringsnotatet om anslag på kostnader som vil påløpe tiltakshaverne i forbindelse med utarbeidelse av kost-nytteanalyser. Departementet har mottatt enkelte innspill på dette som omtalt i punkt 6.1.1.2. I oppfølgingen av høringen har departementet også bedt NVE om oppdaterte vurderinger av økonomiske og administrative konsekvenser for foretak.

Erfaringer fra andre land i Europa viser at kostnadene for kost-nytteanalyser varierer betydelig mellom ulike typer foretak, størrelsen på foretakene og graden av egeninnsats. Forskrift om overskuddsvarme åpner for å se omfanget av analysen i sammenheng med anleggets størrelse. Tiltakshavere som planlegger eller oppgraderer anlegg med mer enn henholdsvis 10 MW, 8 MW og 7 MW gjennomsnittlig årlig samlet energitilførsel, driver forholdsvis store virksomheter. Dette er profesjonelle aktører med oversikt over egen energibruk. Kost-nytteanalysen kan samordnes med øvrig planlegging og inngå i forberedelser for andre nødvendige tillatelser, som f.eks. utslipps-tillatelse. Departementet er av den oppfatning at muligheten til å tilpasse omfanget av analysen til størrelsen på anlegget gir godt rom for at en slik analyse ikke skal bli en uforholdsmessig belastning for omfattede tiltakshavere.

Forslaget om å innføre en ny bokstav f i energiloven § 7-3 første ledd innebærer at analysen blir noe mer omfattende enn under gjeldende regelverk for industrianlegg og andre anlegg med varmebehov. Departementet legger til grunn at merarbeidet med dette vil være begrenset. Samtidig vil kost-nytteanalysen bli mer egnet til å avdekke hva som er den beste utnyttelsen av overskuddsvarme.

En hovedregel om at overskuddsvarme skal utnyttes dersom kost-nytteanalysen viser at fordelene ved dette er større enn kostnadene, vil i seg selv ikke medføre merarbeid tilknyttet selve analysen. Tiltakshavere må uansett gjennomføre en kost-nytteanalyse, men endringen kan medvirke til at analysen gjøres tidligere og få betydning for valg av lokalisering. Samtidig vil den foreslåtte endringen innebære at tiltakshaver vil måtte søke om unntak fra kravet om utnyttelse av overskuddsvarme, i de tilfellene hvor analysen viser positiv kost-nytte og tiltakshaver likevel ikke ønsker å utnytte overskuddsvarmen. Departementet forventer ikke at kravet om søknad om unntak vil gi en vesentlig større administrativ byrde for tiltakshaverne. Departementet legger til grunn at tiltakshaver vil ønske å utnytte overskuddsvarmen dersom analysen viser at de bedriftsøkonomiske fordelene ved dette er større enn kostnadene.

Departementets forslag om at plikten til å gjennomføre kost-nytteanalyse skal gjelde ved omfattende oppgradering av alle typer anlegg som er listet opp i energiloven § 7-2 første ledd, vil medføre at noen flere tiltakshavere enn i dag må gjennomføre kost-nytteanalyse. Senkede terskelverdier vil også gjøre at flere tiltakshavere vil bli omfattet av kravet om å utarbeide kost-nytteanalyser. Videre kan forslaget om at terskelverdiene skal baseres på gjennomsnittlig årlig samlet tilført energi også gjøre at noen flere anlegg blir omfattet, i tilfeller der de både får innfyrt termisk effekt og tilført elektrisk effekt.

I høringsnotatet ba departementet særlig om innspill om hvor mange tiltakshavere som påvirkes av forslaget om å oppheve de gjeldende unntakene for visse typer anlegg ved omfattende

oppgradering samt til forslaget om endrede terskelverdier. Departementet har mottatt enkelte innspill på dette som omtalt i punkt 6.1.1.2.

Det er utfordrende å estimere antallet nye anlegg som blir omfattet av analyseplikten. NVE vurderer derfor at historiske data er best egnet til å illustrere hvor mange som blir omfattet av analyseplikten. Statnetts tilknytningsregister gir informasjon om historiske tilkoblinger på 5 MW og mer. I perioden f.o.m. 2021 t.o.m. 2025 ble det i gjennomsnitt tilknyttet 3 industrianlegg mellom 8 og 20 MW per år, og 2 anlegg over 20 MW. For kategorien andre anlegg var det i snitt tilknyttet 1 anlegg mellom 7 og 20 MW, og ingen over 20 MW. Tallene viser kun tilknytning av elektrisk effekt, ikke termisk effekt. Etter gjeldende regelverk er industrianlegg og termiske anlegg kun omfattet med termisk effekt, mens andre anlegg kun er omfattet med elektrisk effekt. Departementet har ikke anslag på hvor mange nye anlegg basert på termisk effekt som nå blir omfattet, men det vil trolig være færre enn anlegg basert på elektrisk effekt.

Statnetts tilknytningsregister er ikke egnet til å si noe om antall datasenter på 5 til 1 MW. NVE anslår at majoriteten av datasentre allerede er omfattet av regelverket ettersom de ligger over 2 MW, men det kan være noen flere som blir omfattet basert på opplysninger fra Nasjonal kommunikasjonsmyndighet, som mottar registreringer i henhold til forskrift 18. desember 2024 nr. 3313 om datasenter som trådte i kraft 1. januar 2025.

NVE har fått inn og behandlet fem kost-nytteanalyser etter at forskrift om overskuddsvarme trådte i kraft 1. april 2025. Av disse kom tre fra datasenter, en fra industrianlegg og en fra utvidelse av fjernvarme.

Som omtalt i punkt 6.1.2.3 foreslås det at terskelverdiene tas ut av energiloven og at disse innarbeides i forskrift om overskuddsvarme. Departementet vil gjennomføre en egen høring av forslag til endringer i nevnte forskrift, og vil da også omtale konsekvensene av å senke terskelverdiene.

Forslaget vil medføre begrensede økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige. At flere tiltakshavere omfattes av kravet om å gjennomføre en kost-nytteanalyse vil innebære at flere analyser sendes til NVE for godkjenning.

En hovedregel om å utnytte overskuddsvarme som omtalt i punkt 6.1.5 ovenfor vil ikke medføre økte økonomiske eller administrative kostnader for myndighetenes arbeid med tilsyn og kontroll. Myndighetene må også etter dagens regelverk

føre kontroll med at analysene blir gjennomført og at de har en tilstrekkelig kvalitet.

Etter dagens regelverk kan NVE i enkeltvedtak fastsette at et anlegg ikke kan bygges eller oppgraderes uten at overskuddsvarmen utnyttes. Dette krever administrative ressurser hos NVE, og eventuelt departementet som klageinstans. Gjennomføring av vedtak kan være tid- og ressurskrevende ettersom det vil kunne inkludere lokale myndigheter, fjernvarmeselskap, og andre mulige brukere av overskuddsvarmen. En hovedregel om utnyttelse av overskuddsvarme dersom kost-nytteanalysen viser at fordelene ved dette er større enn kostnadene, vil avgrense oppgavene for myndighetene. Den foreslåtte endringen vil samtidig innebære at NVE vil kunne motta søknader om unntak fra krav om utnyttelse av overskuddsvarme, noe som vil kreve saksbehandling i NVE samt hos departementet som klageinstans. I høringssvaret sitt har NVE vist til at det vil være enklere å administrere den foreslåtte unntaksordningen, enn å skulle fatte enkeltvedtak etter dagens ordning.

Flere tiltakshavere skal veiledes og føres tilsyn med som følge av forslaget til endringer i regelverket. NVE anslår et økt behov på ett til to årsverk til drift, tilsyn og veiledning dersom regelverket utvides slik at flere virksomheter omfattes av kravet om å gjennomføre en kost-nytteanalyse. Departementet legger til grunn at eventuelle økte kostnader for energimyndighetene vil dekkes innenfor gjeldende budsjetttrammer.

Forslaget til lovendringer forventes å legge til rette for bedre utnyttelse av energiressursene, ved at anvendbar overskuddsvarme kan benyttes fremfor knappe kraftressurser. Energieffektivisering ved gjenbruk av overskuddsvarme vil kunne bidra til å begrense naturinngrep som følge av nettoutbygging og energiproduksjon. Hvor stor betydning lovforslaget får vil imidlertid avhenge av at kost-nytteanalysen avdekker lønnsomme prosjekter og at de gjennomføres, samt omfanget av nyetableringer og oppgraderinger av anlegg.

7.2 Automatiske styringssystemer

Lovendringen pålegger bygningseier å installere automatisk styringssystem for varme- og klimaanlegg, der dette er teknisk og økonomisk gjennomførbart, dersom bygningen har høyt varme- eller kjølebehov. Videre får departementet hjemmel til å fastsette forskrift om hvilke bygninger som er omfattet og det nærmere innholdet i kravet. Lovforslaget oppfyller krav som følger av bygningsenergidirektivet fra 2018.

Formålet med lovforslaget er å sikre at bygningseier installerer automatiske styringssystemer der det er teknisk og økonomisk gjennomførbart. Etter departementets vurdering vil det i stor grad være sammenfall mellom det som er teknisk og økonomisk gjennomførbart, og bygningseierens behov for å styre energiforbruket i bygninger på en effektiv og god måte. Med automatiske styringssystemer vil en bygningseier mer effektivt kunne tilpasse bruken av varme- og kjøling, for eksempel med tanke på energipriser og nettkostnader.

Forutsetningen om at kravet om automatisk styringssystem kun vil gjelde dersom det er teknisk og økonomisk gjennomførbart, innebærer at

det vil ha en begrenset økonomisk belastning på aktørene som må forholde seg til kravet. I tilfeller der kravet utløser søknadsplikt, vil byggesøknaden medføre økte utgifter for byggeiere og at kommunene får flere søknader til behandling. Forslaget er ikke ventet å medføre økte kostnader for kommunene knyttet til saksbehandling, etter som kostnader ved saksbehandling dekkes av byggesaksgebyret, som faller inn under selvkostregnskapet i kommunen.

NVE vil få i oppgave å føre tilsyn. Det forventes at kravet vil medføre en begrenset økning i NVEs tilsynsvirksomhet, og det legges til grunn at NVEs kostnader vil dekkes over gjeldende budsjetter.

8 Merknader til lovforslaget

Til energiloven § 7-2

Overskriften endres fra «Anlegg som omfattes av plikten til å gjennomføre kost-nytteanalyse» til «Plikt til å gjennomføre en kost-nytteanalyse av mulighetene for å utnytte overskuddsvarme». Dette er ment som en klargjøring av at bestemmelsen gjelder plikten til å gjennomføre en kost-nytteanalyse av mulighetene for å utnytte overskuddsvarme, og innebærer ikke materielle endringer.

Bestemmelsens *første ledd første punktum* er endret slik at plikten til å gjennomføre en kost-nytteanalyse ved omfattende oppgradering gjelder for alle anlegg som nevnt i energiloven § 7-2 første ledd første punktum. Samtidig er § 7-2 *første ledd annet punktum* fjernet, og dette innebærer en likebehandling av alle typer anlegg som er listet opp i § 7-2 første ledd første punktum.

Terskelverdiene er tatt ut av § 7-2 *første ledd*, og i henhold til *annet ledd* gis departementet forskriftskompetanse til å fastsette hvilke terskelverdier som skal være bestemmende for at plikten til å gjennomføre en kost-nytteanalyse av mulighetene for å utnytte overskuddsvarme kommer til anvendelse. Det vil si at departementet kan gi forskrift om hvilke tiltakshavere og hvilke anlegg som omfattes av første ledd, herunder hvilke terskelverdier som skal gjelde.

Anleggstypene som omfattes vil være de samme som i dag, det vil si termiske kraftverk, industrianlegg, fjernvarmenett og fjernkjølenett, energiproduksjonsanlegg, datasentre og andre anlegg som vil ha et høyt behov for tilført energi.

Det er behov for å skille nettanlegg/rørsystem fra energiproduksjonsanlegg, og dette er bakgrunnen for endringene fra «fjernvarmeanlegg» og «fjernkjøleanlegg» til «fjernvarmenett» og «fjernkjølenett» i energiloven § 7-2 *første ledd bokstavene c og d*.

For «andre anlegg» i § 7-2 *første ledd bokstav f* er formuleringen «... som vil ha et høyt behov for tilført energi.» tilføyd, for å tydeliggjøre at bestemmelsen ikke gjelder for et hvilket som helst anlegg, men anlegg med et høyt energibehov, og

slik avgrense departementets forskriftskompetanse i § 7-2 *annet ledd*.

Til energiloven § 7-3

I *bokstavene c og e* er formuleringen «inkludert eget varmebehov» lagt til. Det vil si at formuleringen i bokstavene c og e om at det skal foretas en vurdering av om overskuddsvarmen «brukes til å dekke en økonomisk begrunnet etterspørsel» ikke skal forstås dithen at det bare er muligheten for å dekke andres etterspørsel som skal vurderes. Eget varmebehov skal også vurderes.

På samme måte som i § 7-2 første ledd bokstav c er det behov for å skille nettanlegg/rørsystem fra energiproduksjonsanlegget, og dette er bakgrunnen for endringen fra «fjernvarme- eller fjernkjøleanlegg» til «fjernvarme- eller fjernkjølenett» i § 7-3 *bokstav d*. I bokstav d er det også gjort en språklig presisering ved å fjerne ordet «nye» og legge til ordet «oppført».

Mangel på avtakere for varme er en av de største barrierene for utnyttelse av overskuddsvarme. Enkelte anlegg som er omfattet av plikten til å gjennomføre en kost-nytteanalyse, vil selv kunne ha et varmebehov. Det kan være tilfeller der overskuddsvarme fra anlegg i nærheten kan bidra til å dekke eget varmebehov. Dette er bakgrunnen for ny *bokstav f i § 7-3 første ledd*: «å utnytte overskuddsvarme fra nærliggende anlegg og datasentre når nye industrianlegg og andre anlegg med varmebehov planlegges oppført eller omfattende oppgradert.»

Til energiloven § 7-4

Det innføres en generell plikt (hovedregel) i § 7-4 *annet ledd* om at anlegg som er listet opp i § 7-2 første ledd ikke kan bygges eller omfattende oppgraderes uten at overskuddsvarmen utnyttes, dersom kost-nytteanalysen viser at fordelene ved dette er større enn kostnadene. Kravet er tenkt å gjelde så langt som det er teknisk mulig og ikke medfører uforholdsmessig store kostnader for tiltakshaver. En slik plikt vil kunne føre til at spørsmålet om hvordan overskuddsvarme kan utnyttes

blir et viktig premiss tidlig i planleggingen og slik bidra til at det gjøres valg i planprosessen som legger til rette for utnyttelse av overskuddsvarme. Dette innebærer en endring i § 7-4 *annet ledd første punktum*, samtidig som unntaket i § 7-4 annet ledd annet punktum for datasentre og andre anlegg, jf. energiloven § 7-2 første ledd bokstav e og f, oppheves. Endringen innebærer at prosjekter med tilførsel av elektrisk energi og innfyrt termisk energi blir likebehandlet.

Nytt *tredje ledd* i § 7-4 innebærer at departementet etter søknad i enkeltvedtak kan gi unntak fra kravet i § 7-4 annet ledd om utnyttelse av overskuddsvarme.

Til energiloven § 8-4

Overskriften til energiloven § 8-4 foreslås endret fra «Energivurdering av varme- og klimaanlegg» til «Bygninger med varme- og klimaanlegg» for å reflektere at virkeområdet for bestemmelsen utvides, da det nå foreslås et nytt tredje ledd i bestemmelsen. Endringen av overskriften medfører ingen realitetsendring for første og annet ledd i bestemmelsen.

Det foreslås inntatt et nytt *tredje ledd* i § 8-4 om automatiske styringssystemer i bygninger med høyt varme- eller kjølebehov, der dette er teknisk og økonomisk gjennomførbart. Kravet vil gjennomføre krav i bygningsenergidirektivet fra 2018 som gjør endringer i artikkel 14 og 15 i bygningsenergidirektivet fra 2010. *Første punktum* nedfeller en plikt for eieren av bygninger til å installere slike automatiske styringssystemer der dette er teknisk og økonomisk gjennomførbart. Dette innebærer at tiltaket som et minimum må være økonomisk lønnsomt å gjennomføre, og teknisk mulig, for atplikten skal oppstå. I forslagets *annet punktum* gis departementet en forskriftshjemmel, slik at departementet kan gi nærmere regler om hvilke bygninger som skal anses omfattet av kravet, samt det nærmere innholdet i kravet.

Energidepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om endringer i energiloven (utnyttelse av overskuddsvarme og krav til automatiske styringssystemer).

Vi HARALD, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak til lov om endringer i energiloven (utnyttelse av overskuddsvarme og krav til automatiske styringssystemer) i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag

til lov om endringer i energiloven (utnyttelse av overskuddsvarme og krav til automatiske styringssystemer)

I

I lov 29. juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. gjøres følgende endringer:

§ 7-2 overskriften skal lyde:

(Plikt til å gjennomføre en kost-nytteanalyse av mulighetene for å utnytte overskuddsvarme)

§ 7-2 første og annet ledd skal lyde:

En tiltakshaver skal gjennomføre en kost-nytteanalyse av mulighetene for å utnytte overskuddsvarme ved planlegging av og omfattende oppgradering av følgende anlegg:

- a. termiske kraftverk
- b. industrianlegg
- c. fjernvarmenett og fjernkjølenett
- d. energiproduksjonsanlegg som planlegges tilkoblet i et eksisterende fjernvarme- eller fjernkjølenett
- e. datasentre
- f. andre anlegg som vil ha et høyt behov for tilført energi.

Departementet kan gi forskrift om hvilke tiltakshavere og anlegg som omfattes av første ledd, herunder hvilke terskelverdier som skal føre til at anlegg omfattes av første ledd.

§ 7-3 første ledd bokstav c til ny bokstav f skal lyde:

- c. å drive et industrianlegg slik at overskuddsvarmen brukes til å dekke en økonomisk begrunnet etterspørsel, *inkludert eget varmebehov*
- d. å utnytte overskuddsvarme fra nærliggende anlegg og datasentre *når fjernvarme- eller fjernkjølenett planlegges oppført*, eller anlegg for energiproduksjon i eksisterende fjernvarme- eller fjernkjølenett planlegges oppført eller omfattende oppgradert

e. å drive datasentre som nevnt i § 7-2 første ledd bokstav e og anlegg som nevnt i § 7-2 første ledd bokstav f slik at overskuddsvarmen brukes til å dekke en økonomisk begrunnet etterspørsel, *inkludert eget varmebehov*

f. å utnytte overskuddsvarme fra nærliggende anlegg og datasentre når industrianlegg og andre anlegg med varmebehov planlegges oppført eller omfattende oppgradert.

§ 7-4 annet ledd skal lyde:

Anlegg som nevnt i § 7-2 første ledd kan ikke bygges eller omfattende oppgraderes uten at overskuddsvarmen utnyttes, dersom kost-nytteanalysen viser at fordelene ved dette er større enn kostnadene.

§ 7-4 nytt tredje ledd skal lyde:

Departementet kan etter søknad fatte enkeltvedtak om unntak fra kravet i annet ledd.

§ 8-4 overskriften skal lyde:

(Bygninger med varme- og klimaanlegg)

§ 8-4 nytt tredje ledd skal lyde:

Eier av bygning med høyt varme- eller kjølebehov skal installere et automatisk styringssystem for varme- og klimaanlegg, der dette er teknisk og økonomisk gjennomførbart. Departementet kan gi forskrift om hvilke bygninger som er omfattet av plikten til å installere et slikt styringssystem, og om kravets innhold.

II

Loven gjelder fra det tidspunktet Kongen bestemmer. Kongen kan sette i kraft forskjellige bestemmelser til forskjellig tid.

